

EMMAÜS

De weg van het geloof

Emmaüs Handouts

Onderweg 2 Groeien als christen

Onze Vader in de hemel

INTRODUCTIE

Lees het gebed voor dat je hebt meegenomen en leg uit waarom je het hebt gekozen of zelf hebt opgeschreven

HERE, LEER ONS BIDDEN

Lees samen Lucas 11:1-4

- Jezus is een persoon van gebed. We weten uit de evangeliën dat:
 - Hij alleen bad (Marcus 1:35; Matteüs 14:23; Lucas 6:12).
 - Hij bad met Zijn leerlingen (Lucas 9:28).
 - Hij bad met anderen in de synagoge (Lucas 4:16; Marcus 1:21).
 - Hij bad voorafgaand aan belangrijke beslissingen (Lucas 6:12-13; Marcus 14:32-36).
 - Hij bad voor Zijn leerlingen (Lucas 22:31-32; Johannes 17).
 - Hij bad als onderdeel van Zijn taak (Marcus 9:28-29; Johannes 11:41-44; Lucas 10:21).
 - Hij onderwijs gaf over het bidden (Matteüs 6:5-15; Matteüs 7:7-11; Marcus 11:22-25; Lucas 11:5-13; Lucas 18:1-14; Johannes 14:12-14; Johannes 15:15-17; Johannes 16:23-28).
- Jezus' voorbeeld moedigt Zijn leerlingen aan. Ze vragen Hem hun te leren bidden. Hij nodigt ons uit Hem dat ook te vragen.
- Jezus geeft Zijn leerlingen het gebed dat we kennen als het Onze Vader als een patroon.

VROEGE ERVARINGEN MET BIDDEN

Waar en hoe heb je voor het eerst met eigen woorden gebeden? Was er iemand die je aanspoorde om te bidden of je een voorbeeld gaf?

ONZE VADER

Jezus noemde God 'Abba'. Dat is een intiem, persoonlijk woord, dat meer in de richting komt van het Nederlandse 'papa' dan van 'vader'. Omdat God ons aangenomen heeft als Zijn kinderen, wil Hij dat wij Hem kennen als 'Abba, Vader' en dat we groeien in onze relatie met Hem (Galaten 4:6; Romeinen 8:14-16).

In groepjes van twee:

Denk aan een speciale relatie tussen twee mensen – bijvoorbeeld vriendschap, huwelijk, een ouder en kind. Noem drie manieren om deze relatie te helpen groeien:

1. _____

2. _____

3. _____

Deel je ideeën met de groep en bespreek op wat voor manier deze ideeën van toepassing zouden kunnen zijn op onze relatie met God.

UW NAAM WORDE GEHEILIGD

God is onze Vader en wil dat wij Hem kennen en groeien in onze relatie met Hem.

Maar Hij is ook GOD – heilig, majestueus, machtig, de Schepper en Verlosser, die onze lof en eerbied verdient.

Ontzag en verwondering zijn een natuurlijke menselijke reactie op schoonheid of grootheid. Soms willen we alleen maar stil zitten en het in ons opnemen, overweldigd door de ervaringen. Op andere momenten willen we het delen met anderen; we willen bijvoorbeeld wijzen op een mooi uitzicht of praten over een prachtig concert.

Soms kunnen we overweldigd worden door het besef hoe klein en gebrekkig wij zijn tegenover Gods heerlijkheid en majesteit.

Vertel in groepjes van drie aan elkaar over een moment waarop je overweldigd werd door ‘verwondering, ontzag, liefde en lof’ voor God.

Was dat bijvoorbeeld:

- Toen je met anderen God aan het aanbidden en prijzen was?
- Toen je iets heel moois zag?
- Toen je naar muziek luisterde?
- Toen je de Bijbel aan het lezen was?
- Toen je voor jezelf aan het bidden was?
- Toen je een antwoord op gebed ervoer, of daarover hoorde?
- Een andere gelegenheid?

Om over na te denken

‘Aanbidding is het onderwerpen van heel onze natuur aan God. Het is het aanscherpen van het geweten door Zijn heiligheid; het voeden van de geest met Zijn waarheid; het zuiveren van de verbeelding door Zijn schoonheid; het openen van het hart naar Zijn liefde; het overgeven van de wil aan Zijn doel – en dat alles bijeengebracht in aanbidding, de meest onbaatzuchtige emotie

waar onze natuur toe in staat is, en daarom de beste remedie tegen die zelfgerichtheid die onze oorspronkelijke zonde is en de bron van al onze dagelijkse zonden.'

(William Temple, *Readings in St John's Gospel*, pag. 68)

SAMEN BIDDEN

Een tijd van gebed, waarin je

- Stil kunt zijn in Gods aanwezigheid.
- Hem samen kunt prijzen.
- Enkele van de speciale, meegebrachte gebeden met elkaar kunt bidden.

LEG DE VERBINDING

Probeer elke dag tijd uit te trekken om te bidden.

Kies een van de manieren uit de handreiking om stil te worden en je te concentreren op het gebed.

Besteed tijd aan het prijzen van God – je kunt dat doen in je eigen woorden, of met de woorden van een psalm of gezang, of een gebed dat iemand anders geschreven heeft.

Beëindig je gebed door het Onze Vader te bidden.

Besteed deze week ten minste één dag wat meer tijd aan gebed.

- Kies één van de manieren uit om stil te worden en je te concentreren op je gebed.
- Bid om de inspiratie van de Heilige Geest.
- Gebruik je verbeelding om je voor te stellen wat en hoe Jezus zou bidden.
 - Waar is Hij? Wat doet Hij? Zit Hij, staat Hij, loopt Hij rond?
 - Luister naar Hem; wat zegt Hij?
 - Neem de tijd om hierover na te denken in stille aandacht.
 - Spreek tot God over wat je hebt gezien en gehoord.

Beëindig je gebed door het Onze Vader te bidden.

(Als je wilt, kun je deze vorm van meditatie vaker dan eenmaal gebruiken. Je zult waarschijnlijk merken dat het iedere keer anders is.)

Schrijf in je gebedsschrift alles op wat je wilt onthouden over je gebedstijd.

Vorbereiding op het bidden

God heeft ons gemaakt als volledige mensen; niet als zielen zonder lichaam. Hij is geïnteresseerd in het geheel van ons leven; en daarom wil Hij ook dat we met ieder deel van onszelf tot Hem bidden. In de praktijk betekent dit dat het belangrijk is wat we met ons lichaam en onze geest doen als we onze aandacht op God willen richten. En ook de omgeving waarin we bidden is belangrijk. Natuurlijk moeten we niet in het gevaar vervallen dat we ons gebed beoordelen naar hoe het *voelt* – het zal heel wat keren voorkomen dat we afgeleid raken, onderbroken worden, of het gevoel krijgen dat God Zich heeft verborgen en onbereikbaar is. Toch is het zo dat een goede voorbereiding op het gebed betekent dat we gedaan hebben wat we kunnen.

Sommige van de volgende suggesties zullen vertrouwd voor je zijn, andere zijn misschien nieuw. De één zal beter met sommige suggesties uit de voeten kunnen dan de ander. Dat komt omdat wij als mensen zo verschillend zijn. God heeft ons zo gemaakt en Hij heeft plezier in onze verschillen (meer daarover in de vierde bijeenkomst). Voel je daarom vrij om te kiezen. Maar de meeste dingen in het leven ga je beter doen als je ze vaak doet en datzelfde principe geldt hier ook. Weersta de verleiding om iedere dag iets anders uit te kiezen – doe iets minstens een week, dan heb je het een eerlijke kans gegeven.

PLAATS

Er is veel te zeggen voor een speciale plek om te bidden. Het zou een hoekje van een slaapkamer kunnen zijn. Je zou er eventueel een kaars kunnen neerzetten. Het kan ook een speciale stoel zijn. Of een apart kamertje. Wat je ook kiest, het is goed om een plek te kiezen die niet te oncomfortabel is en waar je niet te snel wordt afgeleid. (Vooral ouders van jonge kinderen zullen moeite hebben om een tijd en plaats te vinden om ongestoord te bidden. In plaats van je dan gefrustreerd of schuldig te voelen, moet je beseffen dat God jouw speciale omstandigheden kent. Maar grijp wel de gelegenheden die je krijgt aan!).

Een vriend van mij die pas christen was geworden, heeft eens in een zomer het grootste deel van zijn gebedstijd in zijn groentetuin doorgebracht. Niemand had hem namelijk verteld dat hij ook in stilte kon bidden. Hij wilde zijn vrouw niet storen en voor de harmonie in hun huwelijk was het goed dat hij achter in de tuin ging bidden.

Een paar Franse vrienden hebben in hun slaapkamer een hoek ingericht voor gebed, met een tafeltje met een kaars. Er zijn een paar bidstoelen en wat kussens. Elke avond, voordat de kinderen naar bed gaan, gaan ze daar als gezin bidden. Ze gebruiken een heel simpele liturgie: er wordt uit de Bijbel gelezen, ieder bidt om de beurt hardop en er wordt gezongen. Meedoen met hen tijdens deze gebedstijd van het gezin is een van mijn speciale herinneringen.

In Matteüs 6:6 zegt Jezus: 'Wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, sluit de deur en bidt tot uw Vader in het verborgene; en uw Vader die in het verborgene ziet, zal het

u vergelden'. Zelfs wanneer het moeilijk is een rustige plaats te vinden om te bidden, kunnen we naar een denkbeeldige rustige plaats gaan in onszelf en God daar ontmoeten. Net zoals twee mensen die verliefd zijn, er op een of andere manier in slagen tijd te vinden om samen te zijn, zo kunnen mensen die echt willen groeien in hun relatie met God een plek creëren waar ze Hem kunnen ontmoeten, zelfs als dat betekent dat ze hun geheime verborgen kamer binnengaan terwijl ze onder lunchtijd achter hun bureau zitten, of terwijl de rest van het gezin tv kijkt.

HOUDING

Onze lichaamshouding tijdens het gebed is belangrijk. Er zitten twee aspecten aan:

- 1 We moeten een houding zien te vinden die ontspannen is (zodat we niet voortdurend proberen een comfortabeler houding te vinden!) en tegelijk ook actief (zodat we niet in slaap vallen!). Knielen is een traditionele houding, maar kan voor sommige mensen heel ongemakkelijk zijn, behalve als het bed de juiste hoogte heeft om tegenaan te leunen, of als ze een bidkrukje gebruiken. Dat is niet hetzelfde als een knielbank zoals die in sommige kerken gebruikt wordt, maar het is een simpel krukje dat je onder je zitvlak schuift om je gewicht te dragen. Veel mensen vinden het prettig om zittend te bidden, en vinden een makkelijke, rechte stoel het beste. Wel moeten je voeten de vloer helemaal raken. Staen is een traditionele houding waar anderen de voorkeur aan geven. (Heb je ooit foto's gezien van Joden, biddend bij de klaagmuur in Jeruzalem? Jezus zal bijna zeker staande gebeden hebben in de tempel, en misschien ook bij andere gelegenheden.) Veel mensen vinden het ritme van lopen een hulp bij het bidden, hoewel het moeilijk is tegelijkertijd ook de Bijbel te lezen of een dagboekje te gebruiken! (Een vriend die predikant was geworden, ontdekte dat het tweemaal per dag uitlaten van een hond de beste gebedshulp was die hij in jaren gehad had.) Sommige mensen bidden regelmatig liggend. (Niet 's avonds in bed – dat is veelal een uitnodiging om ter plekke in slaap te vallen!) Experimenteer en kijk wat bij jou past.
- 2 Antropologen, psychiaters en veel anderen hebben het over 'lichaamstaal'. We weten al gauw of iemand overstuur is, of niet geïnteresseerd in wat we zeggen – alleen door naar ze te kijken. We moeten nadenken over de boodschap die we aan God en onszelf overbrengen door onze lichaamstaal. Bijvoorbeeld open handen, rustend op de knie, kunnen ontvankelijkheid betekenen. Opgeheven handen symboliseren voor veel mensen aanbidding of overgave. Op de knieën gaan is een teken van eerbied en diep ontzag. Er kunnen momenten zijn dat we tijdens het bidden met opzet van houding veranderen.

TIJDSTIP

Ochtend, middag en avond zijn traditionele tijden voor het bidden, maar zullen niet iedereen goed uitkomen. Er is veel te zeggen voor bidden op een regelmatig tijdstip. Maar kies een tijd die jou goed past – een tijd waarop je de meeste kans hebt dat je uitgerust bent en niet gestoord zult worden. Sommige mensen die een erg druk leven leiden, vinden het goed om vroeg op te staan en tijd te maken om te bidden voor de

dag begint. Anderen vinden het beter om iedere dag vaste, korte gebedsmomenten te hebben en op een bepaald moment in de week rustig de tijd te nemen voor een langer gebed. Diegenen onder ons die van nature avondmensen zijn, kunnen zich bemoedigd voelen door het feit dat, hoewel de evangeliën ons vertellen dat Jezus soms heel vroeg in de morgen opstond om op een eenzame plaats te gaan bidden, geen enkele daarvan de indruk wekt dat Hij dat iedere dag deed!

SAMEN BIDDEN IN HET GEZIN

Wanneer je gezin ook christelijk is, is het goed om gezamenlijke momenten van gebed te hebben. Ook hier zijn traditioneel de maaltijden (ochtend, middag en avond) de momenten waarop het gezin samen kan bidden (en lezen in de Bijbel). Dat kunnen belangrijke momenten zijn, al staan ze in een gezin met opgroeiende kinderen steeds meer onder druk. Wanneer het erg moeilijk blijkt te zijn om samen te eten, zou je een afspraak kunnen maken in het gezin om ten minste één maaltijd samen te gebruiken en daarbij tijd te nemen om samen te bidden en de Bijbel te lezen. Daarbij zou je gebruik kunnen maken van een bijbels dagboek of een kinderbijbel. Een andere mogelijkheid is om als gezin één avond per week (of een deel daarvan) te reserveren voor het samen bidden, bijbellezen en erover doorpraten met elkaar. Niet iedereen vindt het gemakkelijk om hardop te bidden. Toch is het goed om dat te proberen bij zo'n gezinssamenkomst. Ook bestaan geen vaste regels. Je kunt ervoor kiezen om één persoon te laten bidden ('voorgaan in gebed'), of je bidt om de beurt.

Met je kinderen kun je bidden voor het slapen gaan. Zo kunnen ouders hun kinderen leren bidden, net zoals ze zoveel andere dingen aan hen leren. Er zijn allerlei gebeden die je je kinderen kunt leren. De kringleider wil je er vast verder mee helpen. Het is een grote zegen wanneer je partner ook christen is. Dan kun je samen met hem of haar bidden. Dat kunnen momenten zijn waarop je heel dicht bij God en elkaar komt. Kies ook hiervoor zoveel mogelijk een vast moment, bijvoorbeeld voordat je naar bed gaat of wanneer je opstaat.

Uw Koninkrijk kome

UITWISSELING

Denk samen na over jullie ervaringen met het bidden in de periode sinds de laatste bijeenkomst. Noteer ideeën van andere groepsleden die je wel zou willen proberen.

BIDDEN IN HET KONINKRIJK

Jezus nodigt Zijn leerlingen uit om meer te doen dan alleen te genieten van hun relatie met God. Hij nodigt ons uit om met Hem mee te werken aan Zijn werk in deze wereld.

‘Uw Koninkrijk kome...’ is de basis voor alle voorbede.

Hoe weten we waarvoor we moeten bidden?

We bidden niet: ‘Uw wil worde veranderd’ maar ‘Uw wil geschiede’. Dat betekent dat als we willen weten hoe we moeten bidden, we moeten ontdekken wat Gods wil is in een bepaalde situatie; wat dat betekent voor het komende Koninkrijk. Dat kunnen we doen:

- 1 Door in de Bijbel te lezen, omdat die ons vertelt over God en Zijn Koninkrijk.

Kijk samen naar een aantal teksten over het Koninkrijk (Lucas 4:16-21; Matteüs 5:3-12; Matteüs 25:31-46; Lucas 13:18-21).

In het Koninkrijk gaat het niet alleen om persoonlijke redding. Het gaat ook om vrijheid, gerechtigheid, goede relaties tussen elkaar en tussen mensen en God. Gods Koninkrijk is geen plaats (zoals het Koninkrijk der Nederlanden). Gods Koninkrijk is daar waar God regeert in levens van mensen en in de maatschappij.

- 2 Door na te denken over Jezus en onszelf af te vragen wat Hij zou doen of waarvoor Hij zou bidden in een bepaalde situatie. Dat is een deel van de betekenis van bidden ‘in de naam van Jezus’.

- 3 Door te leren luisteren naar de ingevingen van de Heilige Geest.

BIDDEN IN DE NAAM VAN JEZUS

Lees Johannes 15:4-8 en 15-17.

Deze verzen bevatten een belofte : _____

En de sleutel tot die belofte is: _____

NOOIT ALLEEN

Tijdens dit bidden zijn we nooit alleen:

- Jezus is onze grote hogepriester, die voor ons en met ons mee bidt (Hebreeën 7:25; Romeinen 8:34).
- De Heilige Geest bidt in ons en helpt ons met bidden (Romeinen 8:26-27).
- Jezus moedigt ons aan om samen te bidden (Matteüs 18:19-20). Maar zelfs als we alleen bidden, voegen we ons bij de gebeden van mensen elders, de universele kerk op aarde en in de hemel.

HOE DOEN WE VOORBEDE?

Onze voorbede kan te smal worden door onze eigen belangen en interesses. Daarom is het goed enige orde aan te brengen. Bovendien moeten we manieren van bidden zien te vinden die het ons mogelijk maken de wil van God te ontdekken.

Welke van de volgende manieren van voorbede heb je wel eens gebruikt? Zijn er manieren die je regelmatig gebruikt? Over welke manier zou je wat uitleg willen hebben?

- o gebedskalenders gebruiken, die door de kerk worden gemaakt of door christelijke organisaties
- o bidden aan de hand van de krant
- o je eigen voorbedelijst samenstellen van mensen voor wie je elke dag bidt
- o een fotoalbum of knipselboek maken als een basis voor gebed
- o een gebedsschrift
- o bidden met behulp van een bijbelgedeelte, bijvoorbeeld een gebed van Paulus en het toepassen op verschillende mensen of situaties
- o een persoon of situatie in stilte voor God brengen
- o je fantasie gebruiken om je een situatie voor te stellen en Jezus die daar binnengaat en kijken wat Hij doet
- o een kaars aansteken met een bijzondere bedoeling, bijvoorbeeld een kaars van Amnesty International met prikkeldraad eromheen

LEG DE VERBINDING

Jezus vertelde twee gelijkenissen om Zijn leerlingen aan te moedigen door te gaan met bidden, ook als het zwaar zou worden (Lucas 11:5-13 en Lucas 18:1-8). Bidden kan vaak hard werken zijn. Een ander woord voor voorbede is *smeekbede* - vragen in ernst, met kracht, met volharding. Het is niet dat God ons geen antwoord wil geven op ons gebed, maar bidden is werken. En soms is werken zwaar (Exodus 17:8-13)

Maak een lijst van zeven personen om voor te bidden. Kies een paar mensen die je goed kent, een paar met wie je moeite hebt om ze aardig te vinden en een paar die je nauwelijks kent, bijvoorbeeld een familielid, één van de leiders van je kerk, een ander lid van deze groep, een moeilijke collega, een persoon die op het moment in het nieuws is, een zendeling voor wie je kerk bidt, een wereldleider. Vraag de Heilige Geest je te leiden in je keus.

Schrijf de namen hier:

Neem iedere dag een andere persoon en bid het gebed van Paulus uit Filippenzen 1:9-11 voor hem of haar; neem de tijd om de Heilige Geest je te laten ontdekken wat je voor deze persoon zou kunnen betekenen.

Maak een aantekening in je gebedsschrift van alles wat je in het bijzonder raakt.

De stilte binnengaan

Hoewel God onze Vader is, die het heerlijk vindt om onze gebeden te horen, op wat voor tijd en plaats dan ook, en hoewel er tijden zullen zijn dat we als een klein kind naar Hem toe rennen en in Zijn armen vallen, is Hij tegelijk ook de Koning van de koningen en de Heer van de heren. Als je uitgenodigd zou worden op een tuinfeest in het paleis van de koningin, zou je niet verschijnen in je werkkleding zonder ook maar te hebben nagedacht over degene die je gaat ontmoeten of hoe je je daarop zou moeten voorbereiden. In elk geval is voorbereiding op je gebed, stil en geconcentreerd worden, niet alleen in je eigen voordeel, maar ook een teken van eerbied tegenover God.

Stilte is iets wat steeds kostbaarder lijkt te worden. Het is misschien wel het moeilijkst te bereiken wanneer we bidden. Er is zoveel geluid om ons heen en er is zoveel onrust in onszelf. Veel christenen ervaren dat ze vaak gejaagd bidden of 'even tussendoor' iets aan God vragen. Maar al te snel wordt bidden dan een sleur en iets wat we steeds gemakkelijker nalaten. Daarom is het de moeite waard, een noodzaak zelfs, dat we onszelf leren stil te zijn en tot rust te komen, voordat we gaan bidden. De ideeën op dit blad kunnen je daarbij helpen

Nogmaals, verschillende benaderingen zullen verschillende mensen aanspreken. Dat hangt er ook van af wat je gewend bent van huis uit. Hier zijn gewoon wat ideeën; misschien zullen je leiders of andere mensen in je groep andere ideeën hebben. Sommige zullen prima te combineren zijn. Hoe dan ook, het gaat niet om deze ideeën, maar het gaat erom in stilte, eerbied en rust tot God te komen. De manieren hieronder hebben tal van christenen in alle eeuwen en plaatsen geholpen om dat te doen.

- Sluit je ogen en ontspan je. De Heilige Geest wordt de adem van God genoemd. Nodig Hem uit om binnen in je te ademen. Neem een paar minuten om je adem tot rust te laten komen, als je je ontspant in de aanwezigheid van God.
- Een andere manier om te bidden is om je ademhaling tot rust te laten komen, en dan een eenvoudige zin te zeggen als 'Abba, Vader' of 'Jezus, opgestane Heer', of iets uit de Psalmen zoals 'Groot en machtig zijn Uw daden' of 'Mijn ziel verlangt naar U, mijn God', en dat gedurende enkele minuten te herhalen. Het bekende 'Jezus-gebed' van de oosterse kerk is ook zo'n soort gebed – 'Jezus, zoon van God, ontferm U over mij, zondaar.'
- Het helpt sommige mensen om de spieren van hun lichaam van gezicht tot tenen of andersom een voor een te spannen en te ontspannen.
- Richard Foster spreekt over 'handpalmen neer, handpalmen op'. Houd je handen van je af en vraag God om alle zorgen en angsten die je tijdens het bidden zouden kunnen afleiden, weg te nemen. Als je dat hebt gedaan, draai je handpalmen dan om als een manier om aan God te laten zien: ik ben er klaar voor om alles wat U me wilt geven te ontvangen. Mij persoonlijk helpt het om mijn handen te openen en God uit te nodigen alles van me weg te nemen dat me tijdens het bidden zou kunnen belemmeren, en mijn nu lege handen te vullen met alles wat Hij voor me heeft.

- Veel mensen helpt het om een kaars aan te steken of zich te richten op een voorwerp dat op een of andere wijze te maken heeft met God. Richt er je volle aandacht op voor je verder gaat met je gebed. Vaak zal God spreken in de stilte voordat je begonnen bent je gebed uit te spreken.
- Een andere goede manier kan het gebruik van muziek zijn. Je kunt luisteren naar geschikte klassieke of praise-muziek of iets zingen dat uitdrukking geeft aan je verlangen om in Gods nabijheid te zijn. Veel mensen vinden de gezongen gebeden van Taizé of Iona een goed hulpmiddel.
- Het helpt sommige mensen om hun verbeelding te gebruiken. Bijvoorbeeld, stel je voor dat je al je zorgen in een grote mand stopt en die aan God geeft om ze veilig te bewaren. Of stel je voor dat je naar een bepaalde rustige plaats reist, geniet van de tocht en dan Jezus ontmoet en met Hem spreekt.
- Op bepaalde momenten als ik onder grote druk sta en echt niet rustig en stil kan worden, vind ik het helpen om mijn gebeden op te schrijven; te beginnen met mijn verlangen om dichterbij God te komen, en Hem dan te vertellen over alle verwarde gevoelens die in de weg staan. Soms, als ik het van me afgeschreven heb, kan ik daarna op een meer gebruikelijke manier bidden; soms overhandig ik het papier symbolisch aan God en vertel Hem dat ik mijn best heb gedaan!

Geef ons heden...

VERHOORT GOD ONZE GEBEDEN?

Wissel in kleine groepjes je ervaringen met de oefening van afgelopen week uit. Hoe ben je gegroeid in je ervaringen met voorbede?

Vertel erover als je de ervaring hebt gehad dat God een gebed beantwoordde – op een manier die je verwachtte of juist niet verwachtte.

EEN PATROON VOOR HET GEBED

Heb je de volgorde in het Onze Vader ontdekt?

- Eerst richten we ons op God, wanneer we Hem aanbidden en eren.
- Daarna richten we ons op anderen, wanneer we bidden om de komst van Zijn Koninkrijk.
- En pas daarna bidden we voor onszelf.

Aanbidden... voorbede doen... vragen... is een goed patroon voor ons eigen gebed.

Voor onszelf bidden

Het Onze Vader leert ons dat er niets mis is met bidden voor datgene wat we zelf nodig hebben. Net als iedere ouder houdt God ervan om voor Zijn kinderen te zorgen.

Een deel van het ontwikkelen van onze relatie met onze Vader is dat we ons realiseren dat we voor alles wat we nodig hebben van Hem afhankelijk zijn.

Alles wat een mens nodig heeft, kan worden ondergebracht in een van de volgende drie onderdelen:

GEEF ONS HEDEN...

In 'Geef ons heden ons dagelijks brood' gaat het om onze praktische en materiële behoeften.

Lees samen de geschiedenis van het manna in Exodus 16:1-31. Wat leren we van deze passage over het bidden om ons dagelijks brood?

Maak op een groot vel papier een lijst met het soort levensbehoeften waar we God om zouden kunnen vragen.

VERGEEF ONS... ZOALS WIJ VERGEVEN

In 'Vergeef ons... zoals wij vergeven' gaat het niet alleen om vergeving, maar ook om het onderhouden van goede relaties.

Lees samen 1 Johannes 1:6-2:2

Kruis aan met wie of op welke momenten je soms moeite hebt een goede relatie te onderhouden. Praat met elkaar over de verschillende manieren waarop God en het christelijk geloof kunnen helpen.

- met God
- met je partner
- met je ouders
- met je kinderen
- met goede vrienden
- met je familie
- met collega's op je werk
- met mensen in de kerk
- met burens
- met leden van deze groep
- in een periode van stress
- tijdens vakanties
- met Kerst
- wanneer je gekwetst bent
- wanneer mensen je slecht behandelen
- wanneer iemand je verkeerd begrijpt
- wanneer je zelf iemand slecht behandelt
- wanneer je ruzie hebt gemaakt

LEID ONS NIET IN VERZOEKING

'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze' gaat over de noodzaak tot bescherming in ons geestelijk leven en in de geestelijke strijd.

We moeten goed nadenken over de precieze betekenis van deze woorden.

'Verzoeking' kan het beste worden opgevat als 'tijd van beproeving' of 'toetsing'. We worden soms als het ware op de proef gesteld.

Christenen worden opgeroepen om te vechten tegen 'zonde, de wereld en de duivel'. We hebben Gods kracht, steun en bescherming iedere dag nodig. Lees samen Efeziërs 6:10-20.

'Deze behoeften zijn de behoeften die opkomen wanneer we bezig zijn Gods wil te ontdekken en te doen, en wanneer we deel willen uitmaken van Zijn doelen in deze wereld. Het zijn de hulpmiddelen die we nodig hebben om in

Christus' naam te gaan en betrokken te zijn in het werk van Zijn Koninkrijk. Het zijn de behoeften die we hebben als we, temidden van menselijke zonde, conflicten en onrecht, de boodschap van verzoening moeten voorleven en verkondigen.'

(Robert Warren, *An affair of the Heart*, hoofdstuk 10)

BIDDEN TOT DE DRIE-ENIGE GOD

Tijdens een moment van rust en meditatie kun je:

- God de Vader danken voor al Zijn goedheid en zorg
- God de Zoon danken voor Zijn dood aan het kruis, waardoor onze zonden vergeven kunnen worden en we met elkaar verzoend kunnen worden
- God de Heilige Geest danken voor Zijn kracht en bescherming tijdens de geestelijke strijd.

LEG DE VERBINDING

De psalmist bidt: Here, Gij doorgrondt en kent mij, met al mijn wegen zijt Gij bekend... Doorgrond mij o God en ken mijn hart, beproef mij en toets mijn gedachten, en zie of er bij mij een verkeerde weg is en leid mij op de eeuwige weg (Psalm 139:1, 3, 23-24).

Onszelf onderzoeken, onder leiding van Gods Geest, is een belangrijke christelijke discipline. Wanneer we door Gods genade een goed zicht krijgen op wie we echt zijn en op onze zonden, zal Zijn liefde ons des te wonderlijker voorkomen. En andersom: Gods liefde zal altijd iets vanzelfsprekends en 'gewoons' blijven, wanneer we niet eerlijk hebben onderzocht wat er op de bodem van ons hart leeft. God kennen en onszelf kennen zijn twee kanten van dezelfde medaille.

De gebedsoefening voor deze week is een manier om na te denken over ons leven, met het doel:

- 1 ons er meer bewust van te worden dat God altijd bij ons aanwezig is, en gevoelig te worden voor wat Zijn Geest ons ingeeft en
- 2 ons te helpen nadenken over hoe diep de zonde in ons geworteld is, zodat we naar Hem toe kunnen gaan om vergeving te krijgen en veranderd te worden.

Dit wordt soms het 'examen' of zelfonderzoek genoemd. *Examen* is een Latijns woord voor de wijzer op een weegschaal. Bij deze oefening gaat het erom een nauwkeurig oordeel te gaan krijgen. Dat is vooral belangrijk wanneer het om zonde gaat, omdat sommigen van ons de neiging hebben veel te hard voor zichzelf te zijn, terwijl anderen de neiging hebben zonde niet serieus genoeg te nemen. Daarom is het belangrijk dat we God vragen om met ons mee te reizen en ons te onderzoeken.

Bedenk: 'Als het onderzoek alleen maar een *zelf*-onderzoek is, zullen we altijd eindigen met buitensporige lof of buitensporige verwijten. Maar onder het zoeklicht van de grote Dokter kunnen we alleen maar iets goeds verwachten.' (Richard Foster).

Wanneer je gaat bidden, gebruik dan één van de oefeningen om stil te worden en je te concentreren op Gods aanwezigheid.

Denk terug aan de afgelopen 24 uur, en dank God eerst voor al Zijn goedheid en genade voor jou; daarna:

- 1 Denk aan de mensen die je hebt ontmoet, de situaties waarin je je hebt bevonden. Waren er momenten dat je je in het bijzonder bewust was van Gods nabijheid? Als je je dingen voor de geest haalt, denk je dan dat er misschien dingen waren die God tegen je wilde zeggen, dingen die Hij wilde dat je zou doen, die je niet deed omdat je niet naar de Heilige Geest luisterde? Als je terugdenkt aan de afgelopen dag, zijn er dan dingen die Hij wil dat je leert – over Hem Zelf, over Zijn wereld, of over jezelf? Zijn er dingen waarvoor je in het bijzonder wilt danken?
- 2 Als je terugdenkt, ben je je dan bewust van momenten waarin je tekortschoot - naar Gods maatstaven - in gedachten, woorden of daden? Vraag de Heilige Geest om met het licht van Zijn waarheid in je hart te schijnen, zodat je de dingen kunt zien die God verdriet doen. Herinner je dat Hij ons alleen dingen over onszelf laat zien, omdat Hij er naar verlangt dat we ze aan Hem belijden en Zijn vergeving en genezende aanraking ervaren.
- 3 Denk na over het kruis. Daar liet God zien wat er *nodig* was om ons te redden. Zijn Zoon moest sterven voor ons. Wat betekent dat voor jou? Aan het kruis liet Hij ook zien wat Hij ervoor over had om ons te redden. Wat heeft dat jou te zeggen?
- 4 Teken in je gebedsschrift aan wat je ontdekt hebt
- 5 Begin nu met bidden en danken, als je dat niet al gedaan hebt.

Lees aan het eind van de week je gebedsschrift door. Zijn er bepaalde thema's die regelmatig terugkeren? Bid ervoor.

Van U is het Koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid

WAARDERING

Maak om beurten de volgende zinnen af:

- Een ding dat ik echt waardeer van mijn gezin is...
- Een ding dat ik echt waardeer van mijn kerk is...
- Een ding dat ik echt waardeer van deze groep is...
- Een ding dat ik echt waardeer in het kennen van God is...

LEREN OM GOD TE WAARDEREN

Velen van ons vinden het niet moeilijk kritiek te leveren op mensen en dingen. Heb je gemerkt dat we het veel moeilijker vinden om lof en waardering uit te spreken?

Het is belangrijk je waardering uitdrukken in woorden en daden, want:

- Het helpt ons mensen te zien zoals ze echt zijn.
- Het helpt ons dat wat goed is in anderen op waarde te schatten en te bevestigen.
- Het helpt ons om ons als mensen open te stellen.
- Het helpt ons om te groeien in onze relaties.

Zoals we moeten leren andere mensen te waarderen, zo moeten wij als christenen leren God te waarderen.

Al heel vroeg heeft de kerk aan het Onze Vader in de evangeliën twee zinnen met waardering en lof toegevoegd: 'Want van U is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, van nu aan tot in eeuwigheid. Amen.'

EEN PATROON OPBOUWEN VOOR ONS GEBED

Het Onze Vader geeft ons een structuur voor onze eigen gebeden:

- We beginnen met ons op God te richten en onze relatie met Hem opnieuw te onderzoeken.
- Vervolgens bidden we voor de opbouw van Zijn Koninkrijk en voor onszelf.
- We eindigen door weer iets meer op waarde te schatten wie God is.

Als we willen groeien in gebed, moeten we gebedspatronen ontwikkelen die goed zijn voor onszelf en die passen bij onze persoonlijkheid en levensstijl.

Lees Lucas 10:38-42. Met wie identificeer je je het meest, met Martha of met Maria?

Denk je dat sommige mensen 'geestelijker' zijn dan anderen? Waarom denk je dat?

HOE BID IK?

Gebruik de volgende lijst om je huidige manier van bidden te overzien.

Waar bid ik?

- thuis
- op m'n werk
- in de kerk
- buiten
- ergens anders
- elke keer op dezelfde plaats
- op verschillende plaatsen
- met andere mensen

Wanneer bid ik?

- 's ochtends
- 's avonds
- op een ander tijdstip
- elke dag
- wanneer ik er aan toe ben

Hoe bid ik?

- volgens een vast patroon
- met een leesrooster of een bijbels dagboekje
- met mijn eigen woorden
- met een formuliergebed
- met stilte en met woorden
- met psalmen, gezangen en liederen
- met gebruik van mijn verbeelding
- knielend
- zittend op een stoel
- liggend
- lopend

Ik merk dat het helpt wanneer ik...

- een kaars aansteek
- een afbeelding of icoon gebruik
- naar muziek luister
- kijk naar een kruis
- ...

Mijn gebeden houden ook in...

- schuldbelijdenis
- lofprijzing en dankzegging
- voorbede
- meditatie
- luisteren in stilte

Deel nu met de groep (of in groepjes van drie of vier wanneer de groep erg groot is):

- 1 Een manier van bidden die me helpt
- 2 Een onderdeel van bidden dat ik moeilijk vind
- 3 Iets wat ik zou willen veranderen

LEG DE VERBINDING: GROEIEN IN GEBED

Neem een paar minuten de tijd om op te schrijven wat voor gebedspatroon je van plan bent te gaan volgen in het licht van deze cursus. Wees zo concreet mogelijk:

Dagelijks

Wekelijks

Zo nu en dan / jaarlijks

Praat met een ander over je plan.

Het Onze Vader bidden

Gebruik de onderstaande structuur een aantal keren, tot je je die eigen gemaakt hebt. Laat het dan uitgroeien en veranderen, totdat het *jouw* meditatieve hulp is geworden in plaats van de mijne. Het kan best zijn dat je deze schets een of twee maanden zult gebruiken voor je dat punt bereikt hebt. 'Laten wij niet moe worden goed te doen, want, wanneer het eenmaal tijd is zullen wij oogsten, als wij niet verslappen' (Galaten 6:9).

Dit is een korte vorm, die ik tijdens het normale verloop van de dag gebruik. Hij is gemakkelijk te onthouden, en zorgt ervoor dat ik kan bidden als ik weinig tijd heb – bijvoorbeeld als ik wacht voor de stoplichten, of voor het begin van een vergadering.

Onze Vader in de hemel

Kijk op naar God, die alles wat er is gemaakt heeft, en verheug je erover dat Hij je kent en om je geeft. Hij heeft ons Zijn Geest gegeven, zodat we Hem 'Abba, Vader' kunnen noemen (Romeinen 8:15, Galaten 4:6).

Hij is almachtig, maar toch gebruikt Hij Zijn macht alleen om goed te doen.

Zie jezelf als een deel van een wereldwijd gezin, uitgekozen en geliefd door de Vader.

Verheug je erover dat zo'n God ons actief uitnodigt om in gebed bij Hem te komen.

Uw naam

Uw Koninkrijk

Uw wil

Gods naam is een uitdrukking van Zijn eigenschappen. Mediteer over die eigenschappen, en de vele kanten daaraan – creativiteit, barmhartigheid, waarheid, heiligheid, rechtvaardigheid, vrede, genade.

Prijs God dat Zijn 'rechtvaardige en zachtmoedige heerschappij' in deze wereld is binnengekomen, vooral in Christus.

Prijs Hem voor alles waaraan je merkt dat Zijn Koninkrijk in jouw 'wereld' aan het komen is.

Breng situaties bij Hem die erom schreeuwen dat Zijn Koninkrijk komt.

Luister naar de Geest die je gebeden ingeeft die je begrip te boven gaan, om de komst van Zijn Koninkrijk in specifieke situaties.

Sta ervoor open wanneer God je heilige verontwaardiging of medelijden geeft, als brandstof voor je gebed.

Laat de kloof tussen wat er is en wat er zou kunnen / moeten zijn, geloof en hoop voor je gebed opwekken.

Verwacht dat God je verlangen geeft naar een nieuwe wereld waarin gerechtigheid en vrede wonen.

Breng je leven voor God, om beschikbaar voor Hem in Zijn dienst te zijn.

Sta open voor Zijn aanwijzingen voor je leven.

*Geef ons
Vergeef ons
Verlos ons*

Wees concreet als je God vraagt om praktische behoeften, vooral die dingen die je nodig hebt om Gods wil te kunnen doen.

Wanneer je gezondigd hebt, erken het dan, breng je zonden bij God, en ontvang in plaats daarvan Zijn vergeving.

Wanneer je onrecht geleden hebt, erken het dan, en vergeef die mensen hun schuld tegenover jou – bid om Gods zegen voor iedereen die je vijand is, iedereen met wie je moeite hebt.

Sta open voor alles waardoor God je wil laten zien dat je verwickeld bent in een geestelijke oorlog – vraag om Gods wijsheid, kracht, bescherming, en moed om die situatie aan te kunnen.

*Van U is het Koninkrijk
de kracht en
de heerlijkheid. Amen*

Erken het feit dat God bij je is, waar je ook gaat.

Loof God om het feit dat Hij, wanneer je stopt met bidden, met je mee gaat.

Kijk met de ogen van geloof, hoop en liefde naar de dingen waar je mee aan de slag gaat.

Uit: Robert Warren, *An Affair of the Heart*, pag. 158-160.

Van de schepping tot Israël

Het Oude Testament is de geschiedenis van het gezin dat uitgroeide tot een volk en de geschiedenis van de God van de hele aarde, die dit volk heeft uitgekozen.

INZICHT IN ONZE EIGEN GESCHIEDENIS

Teken hier een eenvoudige
famieliamboom.

Begin bij jezelf en werk dan terug.

Vertel om de beurt de geschiedenis van jullie familie van vaders kant of moeders kant. Probeer in een paar zinnen samen te vatten hoe verschillende dingen uit het verleden van jou de persoon gemaakt hebben die je nu bent.

Zijn (of waren) je ouders, grootouders en overgrootouders deelgenoten van je in het christelijk geloof?

Waar is het allemaal gebeurd?

Alle gebeurtenissen in het Oude Testament vinden plaats in het gebied dat we nu aanduiden als het Midden-Oosten. Beschaving ontstond op de plaats waar water was: in de buurt van de rivier de Nijl in Egypte, bij de Tigris en de Eufraat in Iran en Irak, en langs de kust van de Middellandse Zee.

Tijdens de hele oudtestamentische tijd kwamen in het stroomgebied van de Tigris en de Eufraat wereldrijken op en gingen wereldrijken onder. De geschiedenis van Israël is nauw verweven met de geschiedenis van deze grote rijken.

DE GESCHIEDENIS

In Handelingen 7 houdt Stefanus, de eerste christelijke martelaar, zijn verdedigingsrede tot de Joden. In een deel daarvan vat hij de geschiedenis van Israël samen:

God riep A..... in Mesopotamië.

God beloofde A..... dat hij en zijn nakomelingen het land zouden bezitten.

A..... werd de vader van I....., die de vader van J..... werd.

J..... had twaalf zonen, uit wie de zgn. stammen van Israël zijn voortgekomen.

Zijn broers verkochten J..... als slaaf naar Egypte. God was met hem en redde hem. Egypte en Kanaän werden door een hongersnood getroffen. Dus kwam het gezin van J..... in Egypte wonen.

Er kwam een andere koning in Egypte die nooit van J..... gehoord had en hij onderdrukte het volk.

M..... voerde de Israëlieten uit Egypte.

Bij de berg Sinai ontving hij de wet.

M..... stierf op de grens van het beloofde land. J..... was de aanvoerder van het volk bij de verovering van het land.

DE BETEKENIS VAN HET VERHAAL

Geloof je dat de gebeurtenissen die in dit gedeelte van de Bijbel beschreven staan echt gebeurd zijn?

Denk er eens over na wat deze geschiedenis voor jou nu betekent.

Welk gedeelte van de geschiedenis betekent het meest voor je?

In welke persoon herken je jezelf het meest, en waarom?

Wat betekent Gods belofte in het verhaal?

God heeft ons beloofd:

Waarvan heeft God Zijn volk gered in deze geschiedenis?

God heeft mij gered van:

Wat is Gods doel in het verhaal?

Gods doel in mijn leven is:

LEG DE VERBINDING

- 1 Genesis 12:1-9
- 2 Genesis 15
- 3 Genesis 37
- 4 Exodus 3 en 4
- 5 Exodus 14
- 6 Exodus 19:1-20, 21
- 7 Jozua 1 en 2

De eerste vijf boeken van het Oude Testament

De eerste vijf boeken van de Bijbel vormen geen ooggetuigenverslag. Hoewel ze volgens de traditie aan Mozes worden toegeschreven, geloven de meeste geleerden dat er één geheel van gemaakt is, in hun uiteindelijke vorm rond de tijd van de Babylonische ballingschap en de terugkeer naar Jeruzalem.

De vrome schriftgeleerden, die dit grootse verhaal van de geboorte van een natie tot één geheel hebben gesmeed, hebben uit de overlevering en uit veel verschillende bronnen geput, waarvan er vele zeer oud zijn en dateren uit de tijd dat de gebeurtenissen plaats vonden. Onder deze bronnen zijn ook liederen, wetten, voorschriften voor verschillende rituelen, geschreven en mondelinge historische overleveringen, en waarschijnlijk een paar oudere overzichten van de belangrijkste gebeurtenissen, die aan het vertelde ten grondslag lagen. Soms is een verhaal ontleend aan meerdere overzichten. (Daardoor schijnen Genesis en Exodus elkaar te herhalen.) Of de schriftgeleerden combineerden twee versies van dezelfde gebeurtenis (zoals in het zondvloedverhaal).

In elk stadium heeft God Zijn adem in de Schriften ingeblazen: ten tijde dat de gebeurtenissen plaats vonden; in de vroegste historische geschriften en toen de overlevering gestalte kreeg; toen de brondocumenten werden geschreven en toen de boeken hun uiteindelijke vorm kregen. Weer op een andere manier ademt God erin wanneer wij ze vandaag lezen.

De eerste elf hoofdstukken van de Bijbel vormen de ‘oergeschiedenis’; ze gaan vooraf aan de verkiezing van Abraham en zijn nageslacht, het volk Israël. Wel gaat het ook in die eerste hoofdstukken om het belijden van de God van Israël: Hij, de God van dit slavenvolkje, is de Schepper en Redder van de hele wereld! Zo heeft Israël Hem gekend. Dit geloof wordt verwoord in verhalen en beelden die deze grote thema’s van schepping en zonde, van menselijke weerbarstigheid en goddelijke redding, voor ons neerzetten. Ze zijn niet bedoeld als wetenschappelijke, feitelijke, ‘journalistieke’ verslagen. Het gaat veel dieper: ze delen ons in een heel eigen vorm (gedicht, verhaal) de waarheid over God en de mensheid mee.

Met het verhaal van Abraham treedt de Bijbel de wereld van de geschiedenis binnen. Als we het bekijken tegen de achtergrond van wat ons bekend is uit de geschiedenis van het oude Midden-Oosten zien we hier een zeer getrouw beeld van de belangrijkste gebeurtenissen: de zwerftocht van de Hebreeuwse stammen, de onderdrukking door de Egyptenaren en de volksverhuizing vanuit de woestijn naar Kanaän. Omdat echter de Hebreeën een kleine stammengroep vormden, geen volk, en geen permanente steden bouwden, hebben we geen ander verslag van de details van de geschiedenis, behalve dan in de Bijbel zelf.

Voor sommige christenen is het een zaak van geloof dat de Bijbel in historisch en in feitelijk opzicht geen fouten bevat, dat elke zin, hoe dan ook, letterlijk waar is. Een dergelijke visie maakt het vaak moeilijk om recht te doen aan de Bijbel zelf: we vinden verschillende gezichtspunten en thema’s op de bladzijden van de Bijbel en we

moeten ons altijd weer afvragen (als dat mogelijk is) wat de auteur van een bepaald bijbelgedeelte ermee heeft willen zeggen. Het belangrijkste is dat de Bijbel zelf zegt geïnspireerd te zijn: door God ingeblazen. Door de gebeurtenissen zelf, door de levende mensen die worden beschreven, door het vertellen, het opnieuw vertellen en het opschrijven van hun verhaal door onbekende mannen en vrouwen, spreekt God nog steeds en voor altijd tot ons en tot de hele mensheid.

Van Jozua tot de ballingschap

De Bijbel is een bibliotheek die veel verschillende soorten boeken en personen bevat.

BOEKEN VOOR EEN ONBEWOOND EILAND

Stel je voor dat je aan land wordt gezet op een onbewoond eiland. Behalve de Bijbel mag je nog één boek meenemen. Welk boek zou je kiezen en waarom?

HET VERHAAL VERTELLEN

Vul het schema aan de andere kant in terwijl het verhaal verteld wordt.

1 Samuël 12:6-11
1 Koningen 8:22-30
1 Koningen 12:1-30
Psalm 137

Een paar verschillende soorten boeken die deze periode in het leven van Israël heeft opgeleverd:

- Psalmen uit de eredienst in de tempel.
- Spreuken – wijze gezegden uit de scholen van die dagen
- Geschiedenisboeken die het verhaal van het volk en van God vertellen.
- Profetische boeken waarin de prediking en de geschriften staan van door God geïnspireerde mensen

ELIA OP DE KARMEL

Lees samen het verhaal van Elia op de berg Karmel in 1 Koningen 19.

Geef het verband aan: waar staat het verhaal in de geschiedenis van de twee koninkrijken?

Wat gebeurt er onder het volk?

Welk deel van het verhaal spreekt je het meest aan en waarom?

- Elia's reis door de woestijn
- Zijn antwoord op Gods vraag.
- Zijn ontmoeting op de top van de berg.
- Zijn opdracht van God
- Iets anders.

Heb jij wel eens beleefd dat God tot je sprak op een dergelijke manier als tot Elia, of op een andere manier? Maak de groep er deelgenoot van.

De richteren (rechters)

Israël is een losse verzameling stammen
God doet J..... opstaan om leider te zijn
Het volk roept om een k.....

Verenigd koninkrijk

S..... wordt door Samuël tot koning gezalfd maar keert zich van God af, dus zalft Samuël D..... als koning. S....., zijn zoon, volgt hem op. Hij bouwt de tempel. Gebied, rijkdom en macht van het koninkrijk nemen toe.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 6
Groeien in de Schriften

2^e bijeenkomst
Van Jozua tot de ballingschap

Basis handout

Twee koninkrijken

Het noorden

Tien van de twaalf stammen scheiden zich af van het huis van David onder leiding van J.....

Hoofdstad in S.....

Geregeerd door verschillende koningen en dynastieën tot de verwoesting door Assyrië in 722 voor Chr.

Het zuiden

Koninkrijk van J..... blijft trouw aan het Huis van David.

Burgeroorlog met het noorden.

Herhaalde afval van God door koning en volk

Vernietigd door Nebukadnezar

Overlevenden onder de leiders in ballingschap naar Babylon weggevoerd.

LEG DE VERBINDING

1. Richteren 16	De geschiedenis van Simson
2. 2 Samuël 11	David en Bathseba
3. 1 Koningen 3	Salomo's gebed om wijsheid
4. 1 Koningen 18	Elia op de berg Karmel
5. 2 Koningen 25	De val van Jeruzalem
6. Klaagliederen 1	Rouw over Jeruzalem
7. Psalm 89	Een gebed om herstel

Van de ballingschap tot Johannes de Doper

MOEILIJKE TIJDEN

Kun je een periode in je leven beschrijven waarin alles fout leek te gaan? Toen God zo ver weg leek? Toen je diepgaande vragen over Zijn liefde stelde en je je zelfs afvroeg of Hij er wel was?

Hoe ben je door die tijd heen gekomen?

Als je kunt, vertel dan aan de anderen hoe het voelde.

GODS VERHAAL VERTELLEN

Na de verwoesting van Jeruzalem was het volk zijn stad, zijn T..... en zijn K..... kwijt. Voor de achtergeblevenen en voor de weggevoerden was de ballingschap een tijd waarin ze met diepgaande vragen geconfronteerd werden; een tijd van nationale rouw en belijdenis van zonde.

De hoop was gericht op het herstel van het koninkrijk: Jeruzalem, de T..... en hun K....., een nakomeling van David.

Na 70 jaar mochten de Joden naar huis terugkeren om de herbouw aan te vatten. Ze waren nu wel een geloofsgemeenschap, maar nog niet een natie. Veel Joden bleven in de ballingschap achter (Ezra 1:1-5).

De T..... werd herbouwd op kleinere schaal.

De muren van Jeruzalem werden herbouwd door Nehemia.

De oudtestamentische geschriften, zoals wij ze kennen, werden samengevoegd door vrome priesters en schriftgeleerden. Afgezien van één korte periode is er nooit meer een K..... geweest. De Joden werden gedurende 500 jaar geregeerd door elkaar opvolgende vreemde machthebbers.

Men keek uit naar de vervulling van Gods beloften over de komende K..... Hij was Gods Gezalfde (Hebreeuws: M.....; Grieks: C.....). Hij was een nakomeling van David, Hij zou Gods Koninkrijk op aarde stichten.

Het Evangelie van Marcus vertelt ons dat Johannes de Doper kwam als wegbereider voor de komende koning.

Tekstverwijzingen: Ezra 1:1-5; Nehemia 1:1-3; Jesaja 11:1-9; Haggai 1:1-11; Marcus 1:1-14

TROOST MIJN VOLK

Lees samen Jesaja 40:1-11 (en verder de rest van het hoofdstuk).

Als je dat kunt plaats het dan in het verband. Op welke periode in de geschiedenis van Israël slaat dit?

Welke verzen uit dit hoofdstuk spreken je bijzonder aan?

Welke verzen hebben iets te zeggen aan mensen die misschien denken:

- Ik heb niets meer om voor te leven.
- Ik heb het gevoel dat God me straft.
- God kan niets aan mijn probleem doen.
- Dit is meer dan ik aankan.

LEG DE VERBINDING

1. Jesaja 42:1-8
2. Jesaja 43:1-8
3. Jesaja 44:1-8
4. Jesaja 49:1-7
5. Jesaja 50:4-9
6. Jesaja 52:13-53:12
7. Jesaja 55

Inzicht in het Nieuwe Testament

EEN BEMOEDIGENDE BRIEF

Praat samen in kleine groepjes over enkele problemen en moeilijkheden die je in je leven als christen hebt ervaren.

Probeer samen een brief te schrijven aan een vriend in een andere hoek van het land die pas tot geloof gekomen is. Neem even aan dat die problemen heeft, maar ook blijdschap ervaart (je mag zelf kiezen).

Elk groepje leest dan zijn eigen brief voor aan de anderen in de grote groep.

De boeken van het Nieuwe Testament zijn geschreven om christenen de eeuwen door te inspireren, te bemoedigen, te onderwijzen en te corrigeren.

DE ACHTERGROND VAN HET NIEUWE TESTAMENT

Het Nieuwe Testament is geschreven binnen een korte periode; niet langer dan twee generaties. In die tijd regeerden de R..... de 'beschaafde wereld'. De boeken en brieven zijn geschreven in het G....., de gemeenschappelijke taal van het rijk.

Jezus heeft zelf geen boeken geschreven. Alle boeken van het Nieuwe Testament zijn geschreven door de eerste generatie christenen.

Net als in het Oude Testament bevat deze collectie verschillend soorten boeken.

De B..... zijn het eerst geschreven. Paulus en de andere apostelen reisden het rijk af; ze plantten nieuwe kerken en gingen dan weer verder. De jonge christenen liepen tegen problemen en moeilijkheden op in hun geloof en dan vroegen ze Paulus om raad. Normaal gesproken kon de apostel niet terug komen om hen te bezoeken: het reizen ging te langzaam. Dus dan schreef hij een brief om hen ten aanzien van verschillende zaken te adviseren en stuurde die via een persoonlijke boodschapper.

De brieven werden hardop in de gemeenten voorgelezen en er werden kopieën gemaakt voor andere kerken in die streek. Na verloop van tijd werden de brieven verzameld, omdat de kerk tot de erkenning kwam dat de Heilige Geest door de geschriften van de apostelen tot hen sprak. Verder werden meer algemene brieven geschreven aan de kerken in een heel gebied.

Met het schrijven van de E..... werd begonnen toen de kerk zich realiseerde dat de terugkomst van Jezus wel eens niet gedurende hun leven zou kunnen plaats vinden. Het werd belangrijk een geschreven verslag te bezitten van Zijn werk, onderwijs, dood en opstanding.

De H..... vormen de tweede helft van het Evangelie naar Lucas. Hierin vertelt hij de geschiedenis van de vroege kerk en de verspreiding van het christelijk geloof tot in Rome toe.

O..... geeft de visioenen en geschriften van een man die Johannes heette. Ze gaan over het werk van God in de geschiedenis en achter de geschiedenis.

Al deze boeken zijn door de kerk erkend en gezaghebbend verklaard als het geïnspireerde Woord van God voor elke generatie.

OUD EN NIEUW

Lees samen Matteüs 5:17-48

Jezus spreekt hier over de verhouding tussen de Wet en de Profeten (het Oude Testament) enerzijds en Zijn eigen woorden voor christenen anderzijds.

Welk gedeelte richt zich volgens jou het meest tot

- De maatschappij buiten de kerk
- De kerk zelf
- Jouw leven en gezin

LEG DE VERBINDING

1. Matteüs 5
2. Matteüs 6
3. Matteüs 7
4. Filippenzen 1
5. Filippenzen 2
6. Filippenzen 3
7. Filippenzen 4

Bijbellezen vandaag

ERVARINGEN MET BIJBELLEZEN

Een paar mensen vertellen hun verhaal over het bijbellezen door de jaren heen en wat het voor hen is gaan betekenen.

GOEDE EN SLECHTE RAAD

Wat vind je van de volgende raadgevingen ten aanzien van het bijbellezen aan iemand die pas christen is geworden? Zet een kruisje bij elk advies dat je verkeerd vindt. Zet een vinkje bij het advies dat je goed en belangrijk vindt (maximaal 5).

- o Gebruik altijd dezelfde vertaling.
- o De beste methode is een dagboek bij de Bijbel gebruiken.
- o Leer naar God te luisteren terwijl je leest.
- o Begin bij Genesis en eindig bij Openbaring.
- o Lees om te beginnen alleen het Nieuwe Testament.
- o Neem je bijbel mee naar de kerk en lees mee.
- o Begin met de evangeliën.
- o Open de Bijbel op goed geluk als je om raad verlegen zit.
- o Probeer passages van buiten te leren.
- o Zoek iemand die je helpt de Bijbel te leren begrijpen.
- o Lees de Bijbel hardop tijdens de maaltijd.
- o Probeer te doen wat er in de Bijbel staat.
- o Lees niet alleen losse teksten, maar probeer steeds een heel hoofdstuk te lezen

DE WAARDE VAN DE BIJBEL

Heel de Schrift is van God doorademd en is bruikbaar om te onderwijzen, te vermanen, terecht te wijzen, te oefenen in rechtvaardigheid, zodat de mens Gods voor alle goed werk door en door toegerust zal zijn.

2 Timoteüs 3:16,17

Denk na in groepjes over de betekenis van de verschillende woorden en zinsneden in deze verzen. Zet op een rijtje de vier belangrijkste dingen die je er uit leert wat betreft redenen om de Bijbel vandaag te lezen. Wees er op voorbereid de resultaten aan de rest van de groep te vertellen.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

IN DE BIJBEL NAAR GOD LUISTEREN

We kunnen in de Bijbel op verschillende manieren naar God luisteren. Hier volgen er drie die je samen kunt onderzoeken.

Lezen en nadenken (met aantekeningen of een dagboekje)

- Vraag God om door Zijn Woord tot je te spreken.
- Lees de passage langzaam en aandachtig door. Als je aantekeningen gebruikt, lees je die ook om het denkproces op gang te brengen.
- Stel enkele eenvoudige vragen aan de tekst. Wat leer ik over God? Over mijzelf? Over het christelijke leven?
- Neem wat tijd om aandachtig naar God te luisteren en na te denken over wat Hij tegen je zegt.
- Ga van hier verder naar andere gedeelten van je gebed.

Meditatie over één vers

- Ga in de stilte tot God en kies dan een vers.
- Bereid je voor op gebed. Wees een poosje stil.
- Herhaal gedurende enkele minuten het vers langzaam voor jezelf tot het een stuk van jezelf wordt. Denk aan de tekst in zijn verband. Als het een gebed is richt het dan tot de Here. Als het de woorden van God zijn denk je dan in dat Hij ze spreekt tot jouw hart en leven.
- Neem het eerste woord of de eerste zinsnede. Laat je gedachten er over gaan. Geef God de tijd en ruimte om tot je te spreken.
- Als God met je begint te spreken volg je waar Hij gaat, niet je eigen methode.

Overdenken met verbeeldingskracht

Dit is een goede manier om naar God te luisteren, vooral in de evangeliën.

- Kies de passage voor je gaat bidden, bij voorkeur de dag tevoren, en lees die verschillende keren door.
- Wees een poosje stil en denk aan Gods liefde voor jou.
- Denk je nu in waar het zich allemaal afspeelde. Neem de plaats in je gedachten. Gebruik je zintuigen met verbeeldingskracht. Wat kun je zien, horen, ruiken, proeven en voelen?
- Denk je nu de mensen in. Hoe kijken ze tegen elkaar aan? Waar ben jij en aan wiens kant sta jij?
- 'Speel' het bijbelgedeelte uit in je verbeelding zo langzaam als je kunt. Luister aandachtig, vooral naar woorden gesproken door of tot Jezus. Luister naar je eigen gevoelens, vooral die ten aanzien van Jezus.
- Ontmoet nu Jezus alleen, nadat alles zich afgespeeld heeft. Luister naar wat Hij tegen je zegt. Maak Hem deelgenoot van je gevoelens.

Wat is de kerk?

ERVARINGEN BINNEN DE KERK

Bespreek met elkaar in groepjes van drie of vier:

- Wat waren je eerste ervaringen met de kerk?
- Wat vond je positief en wat was negatief?

Bespreek nu in de hele groep:

- Hoe zijn je ideeën over de kerk in de afgelopen jaren veranderd?
- Hoe denken mensen buiten de kerk of aan de rand van de kerk over de kerk?

DE KERK ALS GEMEENSCHAP

Voor veel mensen is de kerk een gebouw. Maar in het Nieuwe Testament bestaat de kerk uit mensen. De kerk is niet een plek waar we naar toe *gaan*, maar we worden geroepen om samen kerk te *zijn*. Toen Paulus en de andere schrijvers naar een woord zochten voor 'kerk', kozen ze voor een alledaags woord, *ekklesia*. Het betekent letterlijk 'zij, die geroepen zijn'. In de Griekse samenleving werd het woord *ekklesia* gebruikt om er een openbare bijeenkomst mee aan te duiden.

Waarom kozen de schrijvers van het Nieuwe Testament dit woord om de christenen die bijeen kwamen te beschrijven?

- Kozen ze misschien een gewoon woord dat meer politieke dan godsdienstige inhoud had om te benadrukken dat ze niet een nieuwe godsdienst wilden vormen? Het ging hun niet zozeer om een nieuwe godsdienst, maar om een nieuwe maatschappij: het Koninkrijk van God. Het zou elk onderdeel van hun leven radicaal beïnvloeden.
- Kozen ze het misschien omdat het ook de betekenis heeft van *meedoen*? In het openbare leven, als de *ekklesia* bijeenkwam, hoorden zij het nieuws, bespraken zij allerlei kwesties, namen beslissingen, ondernamen samen actie. Er waren geen toeschouwers, alleen deelnemers. Toen christenen samen kwamen om God te aanbidden, om de Schriften te horen en het onderwijs te volgen, om samen het brood te breken, waren er geen toeschouwers. Iedereen deed mee en had zijn eigen rol.
- Kozen ze het misschien omdat zij geloofden dat zij samen met Israël het nieuwe volk van God waren? In het Oude Testament waren de Joden uitgeroepen als Gods uitverkoren volk (Exodus 19:5,6). De eerste christenen pasten die beloften ook op zichzelf toe. Zij waren het die samen met Israël 'uitverkoren' waren en met wie God door Jezus een verbond sloot. Zij wilden hun bijzondere positie duidelijk maken.

De kerk wordt tot een heilig leven opgeroepen, apart gezet door God om Hem te aanbidden en te dienen.

Bespreek nu:

- Delen we ons leven in allemaal losse 'vakjes' in? Beïnvloedt datgene wat we in de kerk op zondag zeggen en doen ook ons doen en laten in de rest van de week?
- Zijn we bereid om ons in de kerk actief op te stellen in het besef dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen, of geloven we eigenlijk dat de een meer verantwoordelijkheid draagt dan de ander, bijvoorbeeld als ouderling of diaken? Helpen de kerkelijke structuren ons daarin of zijn ze juist een belemmering?
- Hoe worden wij als christenen geroepen om ons van anderen te onderscheiden?

VIER BEELDEN VAN DE KERK

Maak vier groepjes. Elke groep bekijkt één van de volgende schriftgedeelten:

- 1 Korintiërs 12:12-30
- Johannes 15:1-7
- 1 Petrus 2:4-10
- Efeziërs 5:25-33 en Openbaring 19:6-9

Wat kunnen we leren van dit gedeelte over het wezen en het doel van de kerk? Wat is de kerk en waarom is er een kerk?

Na ongeveer tien minuten vertellen de groepjes aan elkaar wat ze ontdekt hebben.

Enkele hoofdpunten in deze bijbelgedeelten zijn:

- De kerk bestaat uit mensen en niet uit gebouwen.
- De inbreng van elk lid van de kerk is belangrijk.
- Het is heel belangrijk hoe mensen binnen de kerk met elkaar omgaan.
- De kerk staat in verbinding met Jezus (Hij is het hoofd van het lichaam, de wijnstok, de hoeksteen, de bruidegom). Zonder Jezus zou de kerk niet kunnen bestaan.
- De kerk is er niet alleen voor haar leden. Als het lichaam van Christus is het haar taak om het Woord van God in de wereld te verkondigen (Joh. 20:4). Het is Gods bedoeling dat, als mensen de kerk ontmoeten, zij Zijn Zoon ontmoeten.

EEN BRIEF VAN PAULUS

Je bent nu Paulus. Je gaat een brief over de kerk schrijven aan de christenen in de 21e eeuw. Welke beelden en vergelijkingen zou je gebruiken om de inzichten over de kerk duidelijk te maken, die je tijdens deze bijeenkomst hebt gekregen?

Na een paar minuten moeten de groepjes de beelden die ze gekozen hebben met elkaar vergelijken.

Bespreek of deze beelden nu wel of niet duidelijk maken wat het betekent kerk te zijn.

LEVENDE STENEN

Nu volgt een moment van gebed en overdenking dat geleid wordt door de groepsleiders.

LEG DE VERBINDING

In de komende week moet je proberen twee personen te interviewen over wat de kerk voor hen betekent. Het beste is als één van hen bekend is met de kerk en de ander niet. Maak aantekeningen van de belangrijkste dingen die in deze gesprekken naar voren komen.

Wat doet de kerk?

UITWISSELING

Vertel in het kort aan elkaar wat je afgelopen week in je gesprekken ontdekt hebt. Wat waren de verrassingen? Wat waren de opmerkingen die het meest gemaakt werden?

EEN TERUGBLIK OP DE EERSTE GEMEENTE

Lees Handelingen 2:36-47. Ontdek met de groep de opvallendste kenmerken van de eerste christelijke gemeenschap.

Hoe weerspiegelt jouw gemeente het leven van die eerste christenen en wat zijn de verschillen?

ZICH AANSLUITEN BIJ DE KERK

Wie behoort er bij een kerk en hoe sluiten mensen er zich bij aan? Er worden drie dingen gezegd in dit bijbelgedeelte:

- Zij geloven de boodschap over het sterven en de opstanding van Jezus (vs. 37).
- Zij worden gedoopt als teken van berouw en vergeving (vs. 38-41).
- Het is het resultaat van Gods werk (vs. 47b).

Je kunt op twee manieren kijken naar lid worden van de kerk. Omdat de kerk een instituut is of een organisatie, kunnen de mensen zich aansluiten door naar de diensten te komen, door zich in te laten schrijven of door mee te doen aan de kerkelijke activiteiten. Maar om deel uit te maken van de kerk op de manier waarop het Nieuwe Testament er over spreekt, moet er iets geestelijks plaatsvinden. Het Nieuwe Testament beschrijft op veel manieren wat er gebeurt:

- Opnieuw geboren worden (Johannes 3:3-7)
- Ingelijfd worden in Christus (2 Korintiërs 5:17)
- Samen met Christus sterven en opstaan door de doop (Romeinen 6:3-4)
- Gerechtvaardigd worden door het geloof (Romeinen 5:1)
- Levend worden gemaakt met Christus (Efeziërs 2:4-5)
- Overgaan van de duisternis in het licht (Efeziërs 5:8)

‘Wat nu hen aangaat die tot de kerk behoren, hen kan men herkennen aan de kenmerken van de christenen, namelijk het geloof en dat zij, na de enige Heiland Jezus Christus aangenomen te hebben, de zonde ontvluchten en de gerechtigheid nastreven, de ware God en hun naaste liefhebben en niet naar rechts of links afwijken en hun vlees kruisigen met zijn werken. Niet alsof er geen grote zwakheid meer in hen zou zijn, maar zij strijden daartegen door de Geest, al de dagen van hun leven, terwijl zij steeds vluchten tot het bloed, de dood, het lijden en de gehoorzaamheid van de Here Jezus, in wie zij door het geloof vergeving van hun zonden hebben.’

Nederlandse Geloofsbelijdenis (een belijdenisgeschrift uit de 16e eeuw), artikel 29

Voor sommige mensen is het moment, dat zij christen zijn geworden en daarmee lid van de kerk, duidelijk aan te geven terwijl het voor anderen een geleidelijk proces is geweest. Hoe is het gegaan met de leden van de groep?

De doop is een uiterlijk en zichtbaar teken van deze innerlijke en geestelijke verandering. In sommige kerken worden alleen gelovigen gedoopt en getuigt de doop van de geestelijke verandering die heeft plaatsgevonden. Andere kerken dopen kinderen, omdat men gelooft dat de doop het teken is dat God je als Zijn kind wil aannemen (zo gelden Gods beloften door het geloof van de ouders en de kerk ook voor het kind) en laat God door het sacrament van de doop zien dat Hij het nieuwe leven geeft waar de kerk om bidt.

In het Nieuwe Testament gingen christen worden en je aansluiten bij de kerk samen. Toen Jezus de eerste discipelen riep om Hem te volgen zei Hij ook: ‘Voeg u bij hen’. Hij bedoelde hiermee dat zij zich aan moesten sluiten bij diegenen die Hem al volgden. Het Nieuwe Testament kent geen christen die zich afzijdig houdt van de anderen. God heeft ons zo geschapen dat we elkaar nodig hebben als we als christen willen leven.

EEN GEMEENSCHAP DIE GELOOFT EN LEERT

De eerste christenen hielden hun erediensten zowel in grote als in kleine bijeenkomsten: zij kwamen bijeen in de tempel en in elkaars huizen. In 1 Korintiërs 14:26-32 en Kolossenzen 3:12-17 lezen we over hun samenkomsten. Wat vind je daarvan terug in je eigen gemeente?

In de tempel deden de eerste christenen waarschijnlijk mee aan de Joodse eredienst, terwijl er in de kleinere bijeenkomsten in hun huizen meer ruimte was voor spontaniteit. Is dit een patroon dat ons vandaag de dag zou kunnen helpen?

Onderwijs ontvangen in het geloof

De eerste christenen waren afhankelijk van het onderwijs door de apostelen die bij Jezus waren geweest, hoewel God later weer zorgde voor nieuwe leraars zoals Barnabas en Paulus. Hoe worden wij in het geloof onderwezen?

Het onderwijs van de apostelen is beschreven in het Nieuwe Testament, maar wij hebben de Heilige Geest nodig en diegenen die de gave van het onderwijzen hebben ontvangen, om volledig te begrijpen wat hun onderwijs voor ons betekent.

ELKAAR

Tijdens de laatste bijeenkomst leerden we het Griekse woord *ekklesia*. Het woord van vandaag is *koinonia*, dat gewoonlijk vertaald wordt met 'vriendschap' of 'gemeenschap'.

Ook dit woord was een woord uit het dagelijks spraakgebruik. Het werd gebruikt om vriendschap aan te geven en samenwerking in zaken, de sport en persoonlijke relaties.

De kwaliteit van de relaties binnen de kerk was een van de opvallendste kenmerken bij de eerste christenen. Tertullianus, een schrijver uit de tweede eeuw, deed verslag van wat de heidenen zeiden over de kerk: 'Zie hoe deze christenen elkaar liefhebben'.

De 'gemeenschap' die christenen hebben, is niet afhankelijk van wat we doen maar is gebaseerd op wat we met de ander delen. We hebben gemeenschap met elkaar omdat we gemeenschap met God hebben en in Zijn leven delen door de dood en opstanding van Jezus. Dit is voor ons realiteit geworden door de werking van de Heilige Geest (1 Johannes 1:3, 4:7-8).

In het Nieuwe Testament is *koinonia* heel erg praktisch. Het hield onder andere in dat men zorgde voor de armen, dat men vervolging en onderdrukking om het evangelie niet uit de weg ging, dat de kerk samenkwam om God te aanbidden en om onderwezen te worden.

Jezus zei tot Zijn discipelen: 'Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb' (Johannes 13:34).

Het woord 'elkaar' komt vaak voor in het Nieuwe Testament. Zoek dit op in een of meer van de onderstaande schriftgedeelten. Bespreek wat dit woord betekent in de praktijk. Heeft iemand de laatste tijd ervaren dat hij of zij iets van deze christelijke liefde en zorg heeft mogen ontvangen?

Romeinen 12:10

Romeinen 12:16 en 1 Korintiërs 12:25

Romeinen 15:7

Galaten 5:13 en 6:2

Efeziërs 4:32 en Kolossenzen 3:13

Efeziërs 5:19 en Kolossenzen 3:16

Filippenzen 2:4

1 Tessalonicenzen 4:18 en Hebrëëen 3:13 en 10:25

Jakobus 5:16

1 Petrus 4:9

SAMEN BIDDEN

Here Jezus Christus, wij zijn Uw lichaam,
niet omdat we die naam gekozen hebben,
maar omdat U die aan ons gegeven hebt.
We verwonderen ons over dit grote voorrecht,
maar we hebben ook berouw over wat we verkeerd deden.
Here, wees ons genadig.

Als we door misplaatste trots of egoïsme hebben gezegd: 'We zijn geen deel
van het lichaam,
Here, vergeef het ons.

Als we door zelfingenomenheid of gebrek aan liefde hebben gezegd: 'Ik heb
U niet nodig',
Here, vergeef het ons.

Als we hebben geweten dat andere delen van Uw lichaam lijden, en we niet
wilderen delen in hun pijn,
Here, vergeef het ons.

Als we hebben gezien dat andere delen van Uw lichaam vreugde kennen, en
wij hun blijdschap wantrouwden of afwezen,
Here, vergeef het ons.

Als wij zonder U, het hoofd van het lichaam,
onze eigen godsdienst, traditie en vooroordeel voorop hebben gesteld,
en alleen hebben liefgehad die hetzelfde deden en dachten als wij,
Here, vergeef het ons.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 7
Gemeente zijn

2e bijeenkomst
Wat doet de kerk?

Basis handout

Laat het lichaam van Christus de handen ineenslaan en één worden.
(Allen houden elkaars hand vast.)

Here Jezus, hier is Uw lichaam:
het komt tekort en maakt fouten;
het is zwak en kwetsbaar;
het is vermoeid,
maar door U kan het vernieuwd worden.
Als Uw lichaam wachten we op Uw woord.
(stilte)

Jezus zegt Kom tot mij die vermoeid en belast zijn en Ik zal u rust geven.

Jezus zegt: U zult moeite ondervinden in de wereld.
Maar wees niet bang, Ik heb de wereld overwonnen.

Jezus zegt: Ik hou van u.
U bent van Mij.
En Ik ben met u... altijd.
(stilte)

In de naam van Christus onze Here.
Amen

LEG DE VERBINDING

Vraag God om u de gelegenheid te geven om deze week één of meer dingen te oefenen waarbij het 'met elkaar' centraal staat.

Wij geloven in de... kerk

DE KERK IS ALS...

Jullie krijgen van je groepsleider twee setjes kaarten. Vorm groepjes en kies vervolgens drie kaarten uit elk setje, waarvan je denkt dat die het best passen bij jullie kerk. Vergelijk jullie drie kaarten met die gekozen zijn door de andere groepen.

'Wij geloven in één heilige, katholieke en apostolische kerk' (De Geloofsbelijdenis van Nicea).

In deze bijeenkomst gaan we na wat christenen bedoelen als zij deze woorden zeggen.

EEN

Lees Johannes 17:20-23 en Efeziërs 4:1-6. Voor Jezus en Paulus was de eenheid van de kerk erg belangrijk. Toch is die eenheid ver te zoeken. Soms zijn er groepen binnen een kerk of gemeente die elkaar bevechten en er kunnen afsplitsingen ontstaan. Kerken van verschillende kerkgenootschappen vinden het moeilijk om met elkaar samen te werken. Er is vaak meer sprake van argwaan, vooroordeel en angst dan van liefde, verzoening en streven naar eenheid. Hoe durven wij dan toch nog de geloofsbelijdenis uit te spreken?

Om antwoord op deze vraag te kunnen geven moeten we op verschillende dingen letten:

- 1 In de ogen van God is er maar één kerk. Jonge en oude mensen die geloven in Jezus, zijn de broeders en zusters die bij een familie behoren. Pas na dit leven zullen we zien dat deze familie waarschijnlijk veel groter is dan we denken. Er is één kerk omdat er maar één God is en de kerk is afhankelijk van de band met Hem.
- 2 Deze enige universele kerk kan in het dagelijks leven op verschillende manieren gestalte krijgen. Dat gold voor de tijd van het Nieuwe Testament en dat is nu nog zo. Het Nieuwe Testament beschrijft de kerk in een streek (Galaten 1:1), in een stad (1 Korintiërs 1:2) en op een bepaalde plek (Romeinen 16-5)
- 3 Het blijkt duidelijk uit het boek Handelingen dat er al vanaf het eerste ontstaan van de kerk verschillende groepen waren, bijvoorbeeld de Grieken en de Joden (Handelingen 6:1, 15:1-21). De kerken op verschillen plaatsen ontwikkelden hun eigen stijl voor de eredienst en het bestuur. De kerken die door Johannes waren gesticht, verschilden nogal van de kerken die door Paulus gesticht waren. Hoewel er spanningen ontstonden tussen de verschillende christelijke gemeenschappen, bleef men op veel gebieden toch als een gemeenschap functioneren. Denk bijvoorbeeld aan de collecten die men hield voor de kerk te Jeruzalem (Romeinen 15:25-27).

- 4 Door de eeuwen heen hebben er om allerlei redenen in verschillende kerken scheuringen plaatsgevonden: leerstellige geschillen, persoonlijke tegenstellingen, etnische en culturele verschillen, een andere invulling van de eredienst en het op een andere manier leiding geven aan de kerk. De eerste belangrijke scheuring vond plaats in 1054, toen er een breuk ontstond tussen de oosterse en westerse kerken. Deze kerken vonden hun voortzetting in de Russisch-Orthodoxe Kerk en de Rooms-Katholieke Kerk. In de zestiende eeuw was de Reformatie het krachtige begin van het Protestantisme. In het begin van de twintigste eeuw zien we het ontstaan van de Pinksterkerken. Het is goed mogelijk om een beschrijving van de kerk te geven op basis van deze vier hoofdstromingen. Hun leerstellingen, bestuur en bijeenkomsten zijn onderling verschillend. Maar wanneer je het van een afstandje wilt bekijken, zie je dat deze kerken toch heel veel gemeen hebben. Eén van de kenmerken van de kerk in de twintigste eeuw is dat men meer openstaat voor christenen met een andere achtergrond en dat men bereid is van elkaar te leren.
- 5 Christenen kunnen van mening verschillen als het gaat om het belang van een zichtbare eenheid. Sommigen geloven dat dit erg belangrijk is, terwijl anderen denken dat de verscheidenheid binnen de kerk juist van haar kracht kan getuigen. Waar de verschillen geworteld zijn in het verleden, zal men dan wel bereid moeten zijn, op basis van respect en vertrouwen, samen te werken en zo samen een getuigenis te vormen in de wereld.

Ter bespreking:

Kies een van de volgende punten om over te praten:

- Misschien zijn er groepsleden die behoord hebben tot een ander kerkgenootschap. Zijn er verschillen te noemen tussen je vorige kerk en de kerk waarbij je nu hoort? Zijn er zaken uit je vorige kerk, zaken die je nu anders doet, waarvan je geleerd hebt? Wat ben je vooral gaan waarderen in je huidige kerk?
- Hoe werken kerken in jullie woonplaats samen en wat is een belemmering voor die samenwerking?
- Hoe gaan we om met ernstige leerverschillen tussen christenen? Kunnen we iets leren van de Raad van Jeruzalem in Handelingen 15?

HEILIG

Het woord 'heilig' betekent 'afgezonderd'. Christenen worden opgeroepen een heilig of afgezonderd volk te zijn. Het meest voorkomende woord voor christenen in het Nieuwe Testament is 'heiligen' of 'afgezonderden', Romeinen 1:7, 1 Korintiërs 1:2, Filippenzen 1:1)

De roeping van de kerk om een heilig volk van God te zijn, komt op twee manieren tot uitdrukking:

- 1 door een gemeenschap te zijn die rond Gods Woord samenkomt
- 2 door een herkenbare gemeenschap te zijn die in haar keuzen en levensstijl een afspiegeling is van het Koninkrijk van God.

Beide elementen zijn aan elkaar verbonden: als we rond Gods Woord samenkomen en Hem aanbidden en verheerlijken, wordt het voor ons duidelijker hoe Hij is en waartoe Hij ons roept. Als we Hem aanbidden, ervaren we dat de Heilige Geest in ons werkt en ons steeds meer verandert naar Zijn beeld (2 Korintiërs 3:18).

Ter bespreking:

Moeten christenen anders zijn dan de mensen om hen heen en zo ja, hoe dan?

KATHOLIEK

- Het woord 'katholiek' wordt vaak verkeerd begrepen. Zoals het gebruikt wordt in de geloofsbelijdenis, verwijst het niet naar een bepaalde kerkelijke richting. Het betekent 'universeel' of 'algemeen'. Als de geloofsbelijdenis zegt dat de kerk 'katholiek' is, herinnert dat er ons aan dat Gods kinderen over de hele wereld wonen, dat de kerk open staat voor iedereen en dat dit al eeuwen zo is.

Lees Hebrëeën 12:1. De vele getuigen zijn niet alleen onze tijdgenoten maar ook degenen die ons zijn voorgegaan op de weg van het geloof.

Deel uitmaken van de katholieke kerk betekent ook dat we kunnen leren van christenen uit vorige generaties en in andere delen van de wereld.

Door te belijden dat de kerk katholiek is, zeggen we ook dat alle christenen gelijkwaardig zijn. Het maakt niet uit wie we zijn en wat onze achtergrond is, we horen bij elkaar als leden van Gods gezin. Het erkennen dat we deel uitmaken van de katholieke (universele) kerk moet invloed hebben op de manier waarop we met elkaar omgaan binnen de kerk.

(Denk aan het 'met elkaar' dat we vorig week bestudeerden.)

APOSTOLISCH

- Het woord 'apostolisch' komt van hetzelfde Griekse grondwoord als 'apostel' en betekent 'uitgezonden met een boodschap'. De kerk heeft niet zomaar een boodschap, haar hele wezen is verkondigend. Zoals aartsbisschop William Temple eens zei: 'De kerk is de enige organisatie die bestaat voor het welzijn van diegenen die geen lid zijn'. Hiermee is niet alles gezegd over de kerk, maar het is wel een belangrijk kenmerk. Daarom is de kerk pas echt kerk als zij naar de mensen toegaat met de liefde van God.

Zij is ook pas echt apostolisch als zij vasthoudt aan al datgene wat de apostelen onderwezen. Hoewel we aan elke generatie het Evangelie steeds weer moeten uitleggen, kunnen we niet zomaar datgene eruit halen wat ons aanstaat en wat ons minder uitkomt naast ons neerleggen!

Ter bespreking

Hoe ziet jouw gemeente zichzelf? Is het een knus gezelschap van bekenden of staat men ook open voor anderen? Bespreek in de groep of het functioneren van een gemeente anders zou zijn als de opzet van de gemeente meer gericht zou zijn op het welzijn van anderen.

Lopen christenen niet het gevaar te veel tijd door te brengen in de kerk en niet het zout en het licht te zijn in de wereld?

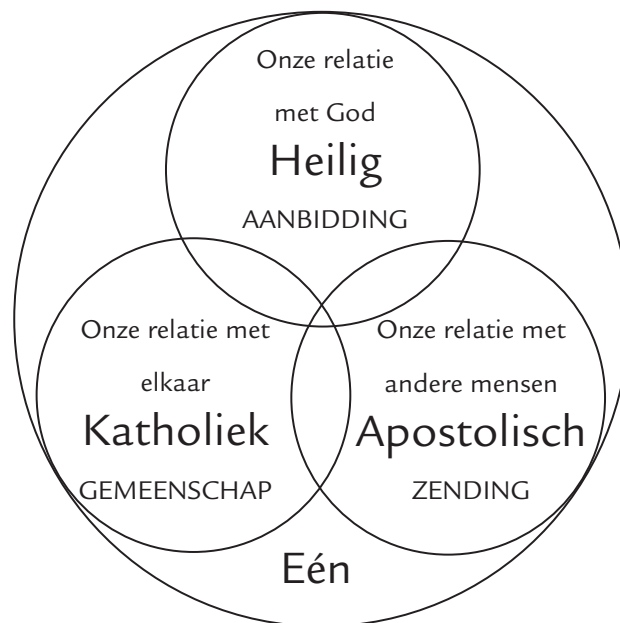
Alles samengevat

De thema's van deze bijeenkomst kunnen we samenvatten in de volgende vraag. Denk je dat de gemeente waartoe je behoort op een evenwichtige manier omgaat met Gods bedoelingen met Zijn kerk, of worden bepaalde zaken meer benadrukt dan andere?

LEG DE VERBINDING

In jouw omgeving zijn er vast wel christenen die bij een ander kerkgenootschap behoren of uit een ander land komen. Stap eens op hen af en maak een praatje over de kerk waartoe zij behoren.

De kerk is één, heilig, katholiek en apostolisch of missionair, omdat God zo is. Hij is één, Hij is heilig en Hij is een zendende God, en de kerk is geroepen om een afspiegeling te zijn van Zijn wezen door de scheppende en versterkende werking van de Heilige Geest die in haar werkzaam is.

Het lichaam van Christus

EEN LICHAAM, VEEL LEDEN

Lees Romeinen 12:1-8.

De verzen 1 en 2 zetten de toon voor wat er volgt. Hier herinnert Paulus de christenen in Rome eraan dat God wil dat de toewijding aan Hem een radicale verandering in levenshouding betekent.

De verzen 3 tot 8 herinneren ons aan het beeld van het lichaam waarover we nadachten in de eerste bijeenkomst. Voor veel Nederlanders is het probleem niet zozeer dat ze een te hoge dunk van zichzelf hebben (vers 3), het is eerder zo dat ze zichzelf onderschatten en te weinig vertrouwen hebben in de manieren waarop God hen zou kunnen gebruiken. Dit schriftgedeelte moedigt ons aan blij te zijn met de gaven die God ons gegeven heeft en ze ook te gebruiken.

Wat verstaat u onder de gemeenschap van de heiligen?

Ten eerste, dat de gelovigen allen samen en ieder persoonlijk deel hebben aan de Here Christus en aan al Zijn schatten en gaven.

Ten tweede, dat ieder zich geroepen moet voelen om zijn gaven tot nut en heil van de andere leden bereidwillig en met vreugde te gebruiken.

Heidelbergse Catechismus (16^e eeuw),
vraag en antwoord 55.

DE TALENTEN IN JE GROEP

De groepsleiders zullen met jullie een activiteit doen om jullie gaven te ontdekken en je daarin te stimuleren.

Als je wilt, kun je een paar minuten over de oefening praten. Was je verbaasd over een aantal zaken die je op je blad gelezen hebt? Wat vond je van deze oefening?.

DIENEN EN LEIDING GEVEN

Lees Romeinen 12:9-21.

Dit gedeelte is schitterend als het gaat om de instelling van mensen en hoe zij met de dingen omgaan. Zijn er verzen die je bijzonder aanspreken? Waarom? Probeer bij de behandeling van dit gedeelte de inhoud rechtstreeks naar de praktijk te vertalen.

De gave van de offervaardigheid

Iets waar het Nieuwe Testament heel concreet over spreekt, maar waarin de kerk van vandaag meestal nogal terughoudend is, is het geven. Later in de brief (Romeinen 15:25-28) maakt Paulus melding van de collecte die hij houdt voor de christenen in Jeruzalem die honger lijden. In een andere brief (2 Korintiërs 8 en 9) laat hij zien hoe de financiële hulp hoort bij de christelijke levensstijl. Hij doet dit omdat de christenen na een enthousiaste start enige stimulans nodig hadden. Sla nu deze hoofdstukken op en lees 2 Korintiërs 8:1-5 en 2 Korintiërs 9:6-15.

- 1 Geven is het resultaat van Gods genade die doorwerkt in ons leven (8:1-5). Het is een deel van ons antwoord op de liefde die ons wordt getoond in Jezus (8:9).
- 2 We worden geroepen om naar vermogen te offeren, hoewel we soms misschien meer willen geven dan we denken ons te kunnen veroorloven (8:3, 12-14).
- 3 We behoren niet met tegenzin maar met blijmoedigheid te geven en niet omdat het 'moet' (9:7). Het woord 'blijmoedigheid' heeft hetzelfde grondwoord als onze woorden 'vrolijk' en 'uitgelaten'.
- 4 We kunnen nooit meer geven dan wij van God ontvangen (9:6-10). Jezus zei: 'Geef en u zal gegeven worden: een goede, gedrukte, geschudde, overlopende maat zal men in uw schoot geven' (Lucas 6:38).
- 5 Toen Paulus voor het eerst aan de christenen in Korinte schreef, moedigde hij hen aan om in het geven een zekere discipline en regelmaat te betrachten (1 Korintiërs 16:1-2). De armen hebben ons niet alleen nodig wanneer wij ervoor voelen, maar zij hebben ons elke dag nodig, steeds weer.

De gave van het leiding geven

Sla nu Efeziërs 4:11-16 op. Dit is een ander bijbelgedeelte dat over de kerk spreekt als het lichaam van Christus. Terwijl in Romeinen 12 en 1 Korintiërs 12 de talenten aan de leden gegeven worden voor het welzijn van mensen, worden hier de talenten aan de kerk gegeven voor de opbouw van het lichaam. Veel mensen denken dat de zes gaven die in vers 11 genoemd worden nodig zijn voor de leiding in de kerk. Hoewel de meeste kerken in hun gemeenten tegenwoordig maar één dominee hebben, bestaat de leiding van een gemeente in het Nieuwe Testament altijd uit meer personen en is het niet aannemelijk dat één persoon alle gaven bezit die nodig zijn om een gemeente te leiden. Het is de verantwoordelijkheid van kerkelijke gezagsdragers dat zij elk lid van de gemeente helpen hun gaven in te zetten, zodat het hele lichaam naar behoren functioneert.

In het Nieuwe Testament wordt veel aandacht geschonken aan leiderschap in de kerk. Het is niet een positie die belangrijker is dan andere, maar het is er wel één die vreugde en verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

- 1 Bijbelgedeelten als 1 Timoteus 3:1-13 en 1 Petrus 4: 1-4 schetsen enkele kwaliteiten waaraan diegenen die tot het leiderschap geroepen zijn moeten voldoen.

2 We worden aangespoord om hen die leiding geven te steunen en voor hen te bidden (1 Tessalonicenzen 5:12-13; Hebreëën 13:17-18) want zij moeten zich voor God verantwoorden voor het werk dat zij in Zijn naam gedaan hebben (1 Korintiërs 3:10-15)

Laten we nu kort bidden voor degenen die geroepen zijn om aan de kerk leiding te geven.

TERUG NAAR DE EERSTE KERK

Ga nu terug naar het gedeelte in Handelingen 2:36-47, dat jullie hebben gelezen in Bijeenkomst 2.

Er is een gevaar dat we denken dat de kerken in het Nieuwe Testament óf volmaakt waren (dat was niet zo, anders zou de helft van de brieven niet geschreven zijn!) óf dat alles veel beter zou zijn, als we het op dezelfde manier zouden doen als zij (wat niet kan, want we zijn inmiddels 2000 jaar verder).

Lucas wilde waarschijnlijk met zijn verslagen over het begin van de kerk in Jeruzalem de christenen uit zijn tijd laten zien hoe ze de kerk moesten opbouwen. Ook nu kunnen wij daarvan leren.

Nu je deze module bijna hebt afgerond, zijn er misschien bepaalde thema's die steeds weer op je afkomen. Maak weer kleine groepjes en probeer aan de hand van dit bijbelgedeelte zoveel mogelijk dingen te noemen die de kerk van nu iets te zeggen hebben en zouden kunnen betekenen dat de kerk bepaalde zaken moet veranderen. Wees praktisch en realistisch.

Kies nu het onderwerp dat voor jou het belangrijkste is en deel het met de rest van de groep. Maak een lijst van de onderwerpen. Wat zou je het best alleen kunnen doen of wat zouden jullie het best gezamenlijk kunnen doen om iets te kunnen bereiken?

VOOR JE EIGEN KERK

'Vele groeten in de Here, van Aquila en Prisca en van de gemeente bij hen aan huis' (1 Korintiërs 16:19)

Nu bidden jullie samen voor jullie gemeente(n) en voor elkaar en je vraagt God of Hij jullie wil helpen je gaven in Zijn dienst in te zetten.

De eredienst

WAAROM AANBIDDEN WIJ?

Aanbidding is natuurlijk. In de wereld van vandaag, maar ook in vroegere tijden, aanbidden de mensen de meest uiteenlopende zaken. De Bijbel leert ons dat alleen God het waard is om aanbeden te worden. Hij maakte ons, wij behoren aan Hem, en alleen als we een relatie met Hem hebben, kunnen we vrede vinden en ervaren we de zin van ons bestaan. We geven uiting aan onze relatie met God door gebed en lofprijzing – met andere woorden door Hem te aanbidden! Aanbidding is in contact staan met God, met Hem communiceren. Wij spreken met Hem en Hij spreekt met ons! Christelijke aanbidding is een serieuze zaak... en een zaak van vreugde.

- Wat ‘aanbidden’ de mensen tegenwoordig zoal?
- Waarom moeten we alleen God aanbidden?
- Welke woorden kunnen we gebruiken om het aanbidden te omschrijven?

De eerste roeping van de kerk is God te aanbidden

EEN KERKDIENTST OM NOOIT TE VERGETEN

Als we God in de kerk aanbidden, dan werkt dat door in ons hele leven, elk uur van de dag, elke dag van de week. Het bepaalt hoe wij omgaan met blijde en droevige omstandigheden in het leven.

- Welke kerkdienst zal je altijd bijblijven?
- Wat gebeurde er?
- Wat voor soort dienst was het?
- Waarom zul je deze dienst nooit vergeten?

PASEN, HET HART VAN DE CHRISTELIJKE EREDIENST

De kern van het christelijk geloof ligt bij het kruis en de opstanding van Jezus. Paulus zegt: ‘En indien Christus niet is opgewekt, dan is uw geloof zonder vrucht, dan zijt gij nog in uw zonden’ (1 Korintiërs 15:17). Dit verlossingswerk van God door Christus wordt het geheim van Pasen genoemd. Pasen is het christelijke Pascha. Joden vieren het Pascha om te herdenken dat God hen uit de verdrukking van Egypte verlost. Christenen vieren Pasen om te herdenken dat Christus de zonde en de dood overwon. Het is het feest van onze verlossing. Het Paasfeest is daarom het belangrijkste feest in het kerkelijk jaar. Alle christelijke aanbidding vindt plaats in het licht van de opstanding.

Alle christelijke aanbedding is de aanbedding door Pasen!

Heerlijk verschenen is de dag
 waarop ons lied niet zwijgen mag,
 want Jezus Christus triomfeert,
 Hij die het graf de rug toekeert.
 Halleluja.

De nacht, de zonde en de dood,
 de hel, het leed, de angst, de nood,
 dit alles is teniet gedaan,
 nu onze Heer is opgestaan.
 Halleluja.

Die eens de buit was van de dood
 en weerloos lag in aardes schoot,
 Hij heeft het licht teruggebracht,
 Hij schenkt het leven overmacht.
 Halleluja.

Heel de aarde, al het schepsel zal
 opstaan in 't zonlicht overal;
 voorbij is nu de droefenis,
 omdat de Heer verrezen is.
 Halleluja.

Ook wij, wij zetten blij van zin
 een stralend halleluja in.
 O Christus, die verrezen zijt,
 wij prijzen uw aanwezigheid.
 Halleluja.

(Uit: Liedboek voor de kerken, gezang 200)

*De eerste Paasdag is de belangrijkste dag van het kerkelijk jaar.
 Het is de dag waarop we de opstanding vieren.*

*De zondag is de belangrijkste dag van de week.
 Het is de eerste dag van de week – de dag van de schepping.
 Het is de achtste dag van de week – de dag van de opstanding – de nieuwe schepping.*

HET KERKELIJK JAAR

In de vroege kerk was het Paasfeest het enige belangrijke feest. De kerk heeft in de loop der eeuwen rond het Paasfeest een hele kring van vieringen en feesten ontwikkeld, met de bedoeling om ons elke week, jaar in jaar uit, te herinneren aan het geheim van het Paasfeest.

Onderweg 2
 Groeien als christen

Module 8
 De sacramenten begrijpen

1^e bijeenkomst
 De eredienst

Basis handout

Zelfs het Kerstfeest, dat ons herinnert aan het feit dat God mens werd, is verbonden met Pasen. Het Christuskind in de kribbe is Hij die in deze wereld is geboren om de zonde weg te nemen en ons te verzoenen met God.

Wat zijn de andere belangrijke feesten? Hoe passen zij bij elkaar? Hoe ziet de jaarlijkse reeks feesten en vieringen er uit?

In het kerkelijk jaar herdenkt en viert men het verlossingswerk van Christus

AANBIDDEN IN GEEST EN IN WAARHEID

Jezus zegt in het Evangelie van Johannes dat we ‘in geest en in waarheid’ moeten aanbidden (Johannes 4:24). Hier wordt ook verwezen naar het geheim van Pasen.

In waarheid aanbidden betekent te aanbidden in de naam van Jezus die ‘de weg, de waarheid en het leven’ is (Johannes 14:6) en die dit openbaart door Zijn dood en opstanding.

In geest aanbidden betekent dat men aanbidt door de kracht van de Heilige Geest die aan diegenen gegeven wordt die geloven in Christus als de eerste vruchten van de opstanding (Johannes 20:22).

De christelijke eredienst en het gebed gaat uit van de Drie-eenheid. We bidden tot de Vader, in de naam van de Zoon en in de kracht van de Geest. Dit is aanbidden in geest en in waarheid.

De paradox (= schijnbare tegenstrijdigheid) van het christelijke gebed is dat wij eigenlijk zelf niet bidden, maar dat het de Heilige Geest is die in ons bidt!

DE PAASKAARS

Mijn Heer Christus,
U hebt door Uw opstanding
overwonnen en met voeten getreden
wat mij van U scheidt.
Waarom zou ik bang zijn en schrikken,
waarom zou mijn hart
niet goede moed hebben
en vrolijk zijn?
Amen.

(Gebed van Luther)

LEG DE VERBINDING

We kunnen elke week in ons dagelijks bidden uitdrukking geven aan Pasen. Probeer deze week in je eigen gebed eens rekening te houden met deze dagen rondom het Paasfeest.

De donderdag is de dag waarop we denken aan het nieuwe gebod van de liefde. Vanouds bidt men dan voor de eenheid van de kerk.

De vrijdag is de dag waarop we aan het kruis denken. Het kan een dag van eenvoud en vasten zijn.

De zaterdag is de dag van stilte en afwachting. Het is de dag waarop alle hoop vervlogen lijkt, maar waarop God in stilte werkt aan een nieuw begin.

Zondag is de dag van de opstanding. Dat is de reden dat we elke zondag naar de kerk gaan.

Onderweg 2
Groeiën als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

1^e bijeenkomst
De eredienst

Basis handout

Het kerkelijk jaar

Op deze handout vind je de dagen van het klassieke kerkelijk jaar, zoals dat is gegroeid in de eerste eeuwen van de christelijke kerk. Tegenwoordig houdt niet elke kerk zich aan alles van dit kerkelijk jaar, maar de belangrijkste feesten worden overal gevierd.

Er zijn twee belangrijke perioden:

- *Vleeswording* – van Advent tot het opdragen van Jezus in de tempel
- *Verlossing* – van Aswoensdag tot Pinksteren

Elke periode heeft een tijd van:

- *Vorbereiding* (Advent of Vastentijd).
- *Viering* (de belangrijke feesten zelf – Kerst, Epifaniën, Pasen en Pinksteren).
- *Vervulling* (de perioden die op de feesten volgen – de tijd na Kerst, de tijd na Pasen – waarin nog verdere bezinning op de feesten volgt).

1 DE PERIODE VAN DE VLEESWORDING

De eerste zondag van Advent: Dit is de vierde zondag voor Kerst, het begin van het kerkelijk jaar.

De tijd van Advent: De vier weken voorafgaand aan Kerst. Een tijd van voorbereiding. We maken ons op om Jezus te ontmoeten – in de kribbe van Bethlehem en op de jongste dag, persoonlijk.

Kerst – 25 december: De viering van de geboorte van Christus. Overal worden in de kerstnacht en op de eerste Kerstdag kerkdiensten gehouden.

De tijd van Kerst en Epifaniën (Epifaniën – 6 januari): De viering van het bezoek van de wijzen uit het oosten (ook wel 'Drie koningen'). In de Oosters-Orthodoxe Kerk is dit ook de dag waarop de geboorte van Christus gevierd wordt. Het woord Epifaniën betekent 'openbaarmaking'. In sommige delen van de kerk worden dan ook de doop van Christus en Zijn eerste wonder - op de bruiloft te Kana - herdacht.

Deze aspecten kunnen ook worden herdacht op de zondagen die volgen op de gebeurtenis.

2 DE PERIODE VAN VERLOSSING

Aswoensdag: Het begin van de Lijdenstijd of de Veertigdagentijd. De as verwijst naar een plechtigheid, die bekend is in de Rooms-Katholieke Kerk waarbij iedereen een teken krijgt met een kruis dat gemaakt is van de as van verbrande palmtakken van een jaar oud. Het is een teken van boetedoening. Deze dag luidt het begin van de Veertigdagentijd in, een tijd van inkeer, soberheid, vasten en bezinning.

Deze *Vastentijd* was in oorsprong een tijd van voorbereiding voor de doop tijdens Pasen. Nog steeds moet men bij dit woord denken aan dingen die men opgeeft, maar tegenwoordig is het vooral een tijd van geestelijke voorbereiding en hernieuwde toewijding, net als de veertig dagen die Christus aan het begin van Zijn prediking in de woestijn doorbracht. Sommige kerken organiseren tijdens de Vastentijd bijzondere activiteiten om het geloof te helpen versterken.

De Stille Week: De belangrijkste week van het jaar. Binnen de protestantse traditie wordt de nadruk gelegd op het gedenken van het lijden en sterven en de opstanding van Christus. Deze gemeenten komen soms in de Stille Week bij elkaar om steeds samen een gedeelte van het lijdensevangelie te horen en te overdenken. In andere gemeenten worden de diensten zo vorm gegeven dat ze niet alleen herinneren aan het lijden, het sterven en de opstanding, maar deze ook weer tot leven brengen. Al vierend maak je als het ware de beweging opnieuw mee. Tijdens de diensten wordt aandacht gegeven aan de verschillende gebeurtenissen.

Het beste kan men de Stille Week zien als een dienst die uit verschillende onderdelen bestaat, en niet als verschillende diensten. Op deze manier kunnen we bepaald worden bij de weg van Jezus naar het kruis en daarbij niet op een afstand blijven, maar zelf deelnemer zijn.

Palmzondag: Het begin van de Stille Week. De intocht in Jeruzalem van Christus wordt herdacht.

Witte Donderdag: De eerste van drie indrukwekkende dagen. Het lijden van Christus begint. Wit heeft te maken met reinheid, verkregen door afwassing. Christenen herinneren elkaar aan Christus' gebod om elkaar lief te hebben, hoe Hij de voeten van de discipelen waste, hoe Hij het brood brak tijdens het laatste avondmaal, de tekenen van Zijn lichaam en bloed bij het heilig avondmaal, hoe Hij verraden werd door Judas en werd gearresteerd. Vaak wordt in de dienst van Witte Donderdag het heilig avondmaal gevierd.

Goede Vrijdag: De dag van de kruisiging. De bijbelgedeelten over het kruis van Christus worden gelezen en overdacht. Deze dag is goed omdat we denken aan het heil, de verlossing; maar het is ook een dag van droefheid en lijden. Samen met Maria en Johannes staan we aan de voet van het kruis. We ervaren het verlies en de pijn.

Stille Zaterdag: Een dag van verlatenheid. Christus is in het graf. Het is ook de nacht van de opstanding. Sommige kerken hebben hun eerste paasdienst op zaterdagavond na het invallen van het donker, of 's zondagsmorgens heel vroeg. Dit sluit aan bij de Bijbel die zegt dat de vrouwen voor het opgaan van de zon naar het graf gingen en ontdekten dat Christus was opgestaan.

Eerste Paasdag: Het feest van de opstanding. De belangrijkste dag van het kerkelijk jaar.

Tijd na Pasen: Veertig dagen van herdenken die leiden naar:

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

1^e bijeenkomst
De eredienst

Extra handout

Hemelvaartsdag: De viering van Christus' hemelvaart naar de Vader. Negen dagen later:

Pinksteren: Vijftig dagen na Pasen komt het hoogtepunt van de tijd van Pasen. God geeft de Heilige Geest. Deze dag wordt wel gezien als de geboortedag van de christelijke kerk.

Hierna komen de gewone zondagen van het jaar, te beginnen met de zondag van de Drie-eenheid en eindigend op de laatste zondag voor Advent, die ook wel Christus Koning zondag genoemd wordt.

Er zijn kerken die gedurende het kerkelijk jaar ook allerlei andere speciale zondagen kennen. Een voorbeeld is de *zondag van de lijdende kerk*, die vaak gevierd wordt op de *zondag van de Drie-eenheid*. Veel kerken denken dan aan hun mede-christenen elders in de wereld, die worden vervolgd vanwege hun geloof.

In januari wordt elk jaar een gebedsweek gehouden voor de eenheid van de christenen.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

1^e bijeenkomst
De eredienst

Extra handout

De sacramenten

WAT ZIJN SACRAMENTEN?

De Heidelbergse Catechismus omschrijft sacramenten als ‘een zichtbaar teken en zegel door God ingesteld. Daardoor wil God ons de belofte van het Evangelie des te beter te verstaan geven en ons ervan verzekeren dat we erop aan kunnen: namelijk dat Hij ons vanwege het offer van Christus aan het kruis onze zonden vergeeft en ons het eeuwige leven uit genade schenkt’.

In zekere zin is de wereld een sacrament van God. ‘Want wat van Hem niet gezien kan worden, Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit Zijn werken met het verstand doorzien’ (Romeinen 1:20).

De protestantse kerken kennen twee sacramenten: doop en avondmaal. De rooms-katholieke en sommige andere kerken (bijv. de Anglicaanse Kerk) erkennen nog vijf andere sacramenten: belijdenis / confirmatie, wijding tot het ambt, huwelijk, biecht, ziekenzalving.

	Uiterlijk teken	Betekenis
Doop
Heilig avondmaal

Wat is hierbij het uiterlijk teken? Wat is de betekenis? Vul je antwoorden hierboven in.

Wat zijn jouw ervaringen bij het ontvangen van de sacramenten?

Het woordenboek beschrijft een sacrament als een ‘belofte of een verbond’. Het verbond waarnaar verwezen wordt is het Nieuwe Testament. De verbondsrelatie tussen God en de mensheid werd door Jezus tot stand gebracht en verzegeld met Zijn bloed.

JEZUS IS HET BEELD VAN GOD

Het christelijk geloof gaat altijd van het bijzondere naar het algemene. Met andere woorden: om God overal en altijd te kennen moet je Hem eerst persoonlijk, bijzonder, hebben ontmoet. God kennen begint bij de concrete mens Jezus, die op een bijzonder, bepaald tijdstip deel werd van de geschiedenis van de wereld. Dit is de betekenis van de vleeswording. God komt naar ons toe en de ontmoeting vindt plaats in de moederschoot van Maria, in Jezus’ prediking en bediening, in Zijn lijden en sterven aan het kruis. Naar Zijn uiterlijk is Jezus een menselijk wezen. Je kon Hem zijn voorbijgelopen zonder Hem te herkennen. Zelfs Zijn eigen volk verwierp Hem. In werkelijkheid is Jezus helemaal God en helemaal mens.

Tegenwoordig trekt Jezus niet meer al predikend, genezend en zonden vergevend in Palestina rond. Zijn dienst, al het goede wat Hij aan de wereld wil geven, komt nog steeds tot ons door de Heilige Geest die gebruik maakt van Zijn volk, de kerk.

De sacramenten zijn een belangrijk onderdeel van al datgene wat Jezus aan de wereld wil geven. Naast de verkondiging van het Woord van God zijn zij genadegaven. God is overal aanwezig en de sacramenten stellen ons in staat om direct en intens met Hem contact te hebben, zoals toen Hij mens op deze aarde was. Het ontvangen van een sacrament is het ontvangen van Jezus zelf. 'En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld' (Matteüs 28:20).

In het sacrament laat de Heilige Geest ons de levende Here ontmoeten!

HERINNERINGEN AAN DE DOOP

Tijdens de laatste bijeenkomst is gevraagd dingen die herinneren aan de doop, mee te nemen.

Vertel nu om beurten aan elkaar je herinneringen over je eigen doop of die van familieleden.

DE BETEKENIS VAN DE DOOP

Door de doop worden we christenen en worden we opgenomen in de gemeente van Christus. Door de doop hebben we deel aan de vruchten van het geheim van Pasen. Wij mogen delen in Christus' overwinning op de zonde en de dood. De doop is het eerste sacrament. Paulus zegt: 'Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwhed des levens wandelen. Want indien wij samengegroeid zijn met hetgeen gelijk is aan Zijn dood, zullen wij het ook zijn met hetgeen gelijk is aan Zijn opstanding' (Romeinen 6:4-5).

Wij hebben gemeenschap aan de dood en de opwekking van Christus. Wij delen in het licht van Pasen. Wij worden het volk van Pasen.

Bij dat volk horen ook de kleine kinderen. Veel kerken dopen dan ook kinderen. Ook al kunnen zij zelf de werkelijkheid van de doop niet beleven, toch wil God ook aan hen en aan hun ouders laten weten dat Hij de eerste wil zijn in hun leven en dat Hij hun geloof vraagt in Zijn beloften. Hij neemt hen op in Zijn verbond met mensen. Dat deed Hij al in het Oude Testament, toen Hij het volk Israël opdroeg de kleine jongetjes te besnijden. Wanneer de kerk jonge kinderen doopt verwijst zij daarmee naar Gods trouw die er al was voor ons leven begon.

Veel kerken gebruiken bij de doop van kinderen en volwassenen een formulier, waarin onderwijs wordt gegeven over de doop.

Hoe wordt tijdens de doopdienst deze waarheid van sterven en opstaan met Christus zichtbaar gemaakt?

De sacramenten van Pasen voor het paasvolk

Het Evangelie van Johannes geeft een prachtige beschrijving van de bron waaruit de sacramenten voortkomen.

Pontius Pilatus beveelt dat de benen van hen die worden gekruisigd gebroken moeten worden en dat hun lichaam moet worden weggehaald (Johannes 19:31-34). Dit zal hun dood bespoedigen. Dit zal de Joodse autoriteiten tevreden stellen, want zij willen niet dat de sabbat wordt verstoord. De soldaten gaan naar Jezus toe en merken dat Hij al dood is. Zij breken Zijn benen niet, maar om er zeker van te zijn dat Hij inderdaad dood is, doorsteken zij Zijn zijde met een lans. 'En onmiddellijk,' zegt Johannes, 'kwam er bloed en water uit' (Johannes 19:35, vertaling van de auteur).

De werking van de sacramenten vindt de oorsprong in het kruis, komt vanuit het gebroken hart van Jezus. De verwijzing naar bloed vinden we bij het heilig avondmaal, water is aanwezig bij de doop.

Door de sacramenten hebben wij gemeenschap aan de dood en de opstanding van Jezus en wordt Gods reddende liefde tastbaar in ons leven.

Zie waar je werd gedoopt, zie wat de oorsprong is van je doop: het is het kruis van Christus, het is Zijn sterven. Daar ligt het hele geheim: Hij sterft voor jou. Door Hem ben je vrijgekocht, in Hem ben je gered.
(Ambrosius, De sacramentis)

Alle sacramenten zijn paassacramenten

De dood en de opstanding van Jezus en Zijn opgaan naar de heerlijkheid verzegelen de verbondsrelatie tussen God en de mensheid. De hoop van het christelijk geloof is dat, omdat Jezus Zijn leven met ons hier op aarde wilde delen, wij dat ook mogen doen met Hem in de hemel. Want Hij heeft ons lichaam gekleed met onsterfelijkheid en ons menszijn naar de hemel gebracht.

Sacramenten zijn goed nieuws

Hier op aarde ontvangen we de vruchten van de verlossing en een voorsmaak van de hemel.

DE SCHEPPING ALS VERWIJZING NAAR GOD

Lees Psalm 104 (om beurten een vers) en las tussen elk vers een korte pauze in.

Dank voor de sacramenten van doop en avondmaal, voor de tekens die we van God zien in de wereld, en voor Jezus die de bron is van de sacramenten en tekens die naar God verwijzen.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

2^e bijeenkomst
De sacramenten

Basis handout

Dank God voor de gave van het leven, voor het levende water, voor de doop die het mogelijk maakt bij Christus' gemeente te horen en van de sacramenten in Gods Koninkrijk gebruik te maken.

'Maar wie gedronken heeft van het water dat Ik hem zal geven, zal geen dorst krijgen in eeuwigheid, maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden tot een fontein van water, dat springt ten eeuwigen leven.'

Johannes 4:14

LEG DE VERBINDING

Denk na over de ontelbare manieren waarop we elke week met water te maken hebben en dank in het gebed voor de reinigende kracht die het heeft, maar bedenk ook dat het een verwoestende uitwerking kan hebben. Het is een symbool van leven en dood.

De volgende keer dat je in de kerk bent, zou je bij de doopvont een dankgebed kunnen uitspreken voor het feit dat je gedoopt bent. Realiseer je opnieuw wat er toen gebeurd is en sta er biddend bij stil. Neem een bijbel en lees, terwijl je bij de doopvont staat, Romeinen 6:3-6 en dank God voor je doop.

Het heilig avondmaal Het geheim van het Paasfeest gaan begrijpen

HET HEILIG AVONDMAAL EN HET LAATSTE AVONDMAAL

In de dood en de opstanding van Jezus heeft God een nieuw verbond gesloten met de mensheid. Dit is de kern van het christelijk geloof. (We hebben vorige week gezien hoe het bloed en het water, komend uit Jezus' hart, tekenen zijn van Zijn nieuwe verbond.)

Het heilig avondmaal is belangrijk voor het christelijk geloof, en wel om drie redenen:

- 1 Het is zoets als een gelijkenis. Het helpt ons de betekenis van de dood en de opstanding van Jezus te *begrijpen*.
- 2 Het is een sacrament. Het is een middel om de vruchten van de dood en de opstanding van Jezus te *ontvangen*.
- 3 Het is een manier om de dood en de opstanding van Jezus te vieren.

Het begrijpen van de dood en de opstanding van Jezus – het laatste avondmaal

Lees het verslag van de instelling van het heilig avondmaal in Paulus' eerste brief aan de Korintiërs (1 Korintiërs 11:23-27). Het is waarschijnlijk het oudste verslag en toont hoe belangrijk het heilig avondmaal was voor de eerste christenen.

Wat zijn de woorden en handelingen die Jezus tijdens het laatste avondmaal gebruikte? Wat zeggen zij over de betekenis van Zijn dood?

Het ontvangen van de vruchten van de dood en de opstanding van Jezus – het christelijk pascha.

De laatste maaltijd die Jezus met Zijn vrienden had was het pascha. Het pascha is de maaltijd waarbij de Joden denken aan de redding die God gaf toen Hij hen uit Egypte bevrijdde. (Je kunt hierover lezen in Exodus 11 t/m14.)

Bij het pascha staat het *herdenken* centraal. Dit is een sleutelwoord. Het betekent niet dat je alleen maar herinnerd wordt aan gebeurtenissen aan het verleden. De Joden geloofden dat met het herdenken van wat God in het verleden gedaan had, Zijn overwinning in het heden niet kon uitblijven. In deze betekenis gebruikte Jezus het woord 'gedachtenis'. Wanneer je heel intensief aan iemand denkt en bezig bent met wat hij of zij heeft gedaan, is hij of zij in zekere zin bij je aanwezig.

Als we tegenwoordig het heilig avondmaal vieren, denken we niet alleen aan wat met Jezus gebeurde in het verleden, in de nacht voor Hij stierf. De vruchten van Christus' overwinning zijn hier en nu aanwezig.

Het heilig avondmaal is het christelijk pascha: onze bijzondere reddingsmaaltijd. Ons sacrament om de overwinning van Christus te ontvangen.

Vertel in tweetallen aan elkaar wat het deelnemen aan het heilig avondmaal bij je losmaakt. Ervaar je dan de gemeenschap met de opgestane Here? Wat maakt het meest indruk op je bij de avondmaalsviering?

HET HEILIG AVONDMAAL

Het heilig avondmaal is een heel belangrijke handeling in de eredienst van de kerk. Het is de gemeenschap met de opgestane Here Jezus.

In de Bijbel zijn veel verschijningen rond de opstanding van Jezus verbonden met voedsel en maaltijden. Zij wijzen op het belang van het avondmaal.

Lees nu de geschiedenis van Jezus en de Emmaüsgangers – Lucas 24:13-35. Het is een verhaal dat een helder licht laat schijnen op het heilig avondmaal.

- 1 Op weg naar Emmaüs laat Jezus zien wat de Schriften te zeggen hebben. Hoe krijgt dit gestalte in jullie gemeente? Wat is goed? Wat kan verbeterd worden?
- 2 Op weg naar Emmaüs wordt Jezus herkend tijdens het breken van het brood. Wordt Hij als gastheer herkend tijdens de viering van het heilig avondmaal in jullie gemeente? Wat is goed? Wat kan verbeterd worden?
- 3 Op weg naar Emmaüs is er veel intimiteit tussen Jezus en Zijn vrienden. Is dit ook het geval tijdens de viering van het heilig avondmaal in jullie gemeente?
- 4 Als de twee discipelen Jezus herkennen, haasten zij zich terug naar Jeruzalem om hun ervaring met anderen te delen. Zet het heilig avondmaal in jullie gemeente je aan om met anderen je geloof te delen?

Noem een element dat echt goed is bij het heilig avondmaal en een element dat je mist.

Bij het heilig avondmaal is een hoofdlijn aanwezig die we ook zien bij de geschiedenis van de Emmaüsgangers.

- 1 De bediening van het *Woord*
- 2 De bediening van het *sacrament*

Bij beide is sprake van de *ontmoeting* en de *gemeenschap* met Jezus. Eerst wordt Jezus ontmoet in Zijn Woord en dan in Zijn sacrament. Het punt waar het om draait in de dienst is het *met elkaar* deel hebben aan de genade van God. Hier ontmoeten we Jezus ook – *in Zijn volk*.

De avondmaalsviering wordt afgesloten met een dankgebed waarin onder andere het volgende gebeden wordt:

....Nu Gij ons dan met dit goed begiftigt,
sta ons niet toe dit alles ooit te vergeten,
maar het in onze harten ingeprent te houden
en zo te groeien en te vermeerderen
in een geloof dat zich uit in goede werken.
Maak dat wij ons gehele leven zodoende richten
op de verhoging van uw glorie
en de *dienst aan onze naaste...*
(Dienstboek, avondmaalsformulier van Calvijn)

Wij worden met een *opdracht voor de wereld* heengezonden.

Alle vier aspecten van het heilig avondmaal (gemeenschap met Jezus en met elkaar, dienst aan de naaste, dankzegging) zijn even belangrijk – wij ontmoeten Jezus in woord, sacrament en in elkaar! En we worden met een opdracht uitgezonden!

Legt jullie gemeente op alle vier onderdelen van het Heilig Avondmaal even veel nadruk?

HET LICHAAM EN BLOED VAN CHRISTUS

We zagen tijdens de laatste bijeenkomst hoe God aan het brood en de wijn een nieuwe waarde geeft. Zij zijn de uitwendige en zichtbare tekenen van de inwendige en geestelijke realiteit van de gemeenschap die men heeft met het lichaam en bloed van Jezus.

De eerste christenen werden van kannibalisme beschuldigd – ze zouden zich voeden met het lichaam en bloed van hun dode leider. Hun verdediging was eenvoudig. Onze leider is niet dood! Het is Zijn opstandingslichaam en de Heilige Geest geeft aan het brood en de wijn nieuwe waarde en brengt ons in gemeenschap met God.

Denk hierbij aan een kind dat uit de borst van de moeder drinkt. Het kind wordt gevoed met het lichaam en het bloed van de moeder, maar dat verzwakt de moeder niet. Leven wordt gevoed met leven. Zo gaat het met het heilig avondmaal. De opgestane Here schept leven. De Heilige Geest werkt met het brood en de wijn die we krijgen. Zij worden zo voor ons het lichaam en het bloed van Jezus. Het brood en de wijn zijn niet alleen maar symbolen van iets anders – het lichaam en het bloed van Jezus. Zij worden door God gebruikt om ons in staat te stellen Zijn lichaam en bloed te *ontvangen* – Zijn opstandingslichaam.

Nog een voorbeeld, maar nu uit Engeland, om dit te verduidelijken. Daar is het gebruik in zwang dat men bij mensen die verhinderd waren om bij een bruiloft aanwezig te zijn, een stuk bruidstaart per post laat bezorgen. Op deze manier kunnen ze toch deel nemen aan het feest, ook al waren ze niet lijfelijk aanwezig.

Jezus is nu opgestaan en is bij God, in het heerlijke, hemelse rijk van de overwinning. De Bijbel spreekt in dit verband vaak over een bruiloftsfeest. Wij zijn nog niet bij dit

feest aanwezig maar we kunnen er toch aan deelnemen. Jezus belooft ons plechtig het eeuwige leven – Zijn eigen lichaam en bloed. Het heilig avondmaal is als een stuk bruidstaart per post – onze deelname aan het hemelse bruiloftsmaal. Met een vooruitzicht op meer!

'Barmhartige God en Vader... verleen ons Uw genade, dat wij onze Heiland belijden, onszelf verloochenen, ons kruis getroost op ons nemen en in alle nood met opgeheven hoofd onze Here Jezus Christus uit de hemel verwachten, Die onze sterfelijke lichamen aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk zal maken en ons tot Zich nemen in Zijn hemels Koninkrijk'
(Gebed uit het klassieke avondmaalsformulier)

HET BROOD DES LEVENS

Lees na een ogenblik stilte Johannes 6:35-59.

LEG DE VERBINDING: DE GEZAMENLIJKE MAALTIJD

Alle maaltijden zijn iets speciaals. Naast het eten zijn het ook momenten van vriendschap en vertrouwelijkheid. Probeer elke maaltijd een *heilige* maaltijd te laten lijken als het gaat om de dankbaarheid aan God, de gemeenschap met elkaar, het genieten van wat in de schepping tot ons komt – niet alleen het voedsel, maar ook het gezelschap van familie en vrienden.

De maaltijd voor de buis, met je bord op je schoot, is een manier. Maar probeer ook eens aan tafel te eten en kijk of het verschil maakt.

Als je dit al niet doet, begin dan elke maaltijd met een eenvoudig gebed, en dank God voor al Zijn zegeningen en in het bijzonder voor het voedsel en de vriendschap.

In onze tijd met drukke gezinnen staat het samen eten nogal onder druk. Maar als je kans ziet en het is mogelijk binnen je gezin, zou je ook het volgende kunnen proberen. Maak één maaltijd in de week tot iets bijzonders. Neem er langer de tijd voor, zet kaarsen op tafel. En gebruik die maaltijd om samen tijd met God door te brengen. Lees samen uit de Bijbel, spreek erover door, draag elkaar op in het gebed en zing een paar liederen. Maak hierover goede afspraken, zodat iedereen in het gezin weet dat bijvoorbeeld de vrijdagavond de gezinsavond is.

Vergeving en genezing

DE GAVE VAN DE VERZOENING

Shalom

Gezondheid is een centraal thema in het evangelie. Je zou Johannes 3:17 als volgt kunnen vertalen: 'Want God zond zijn Zoon in de wereld, niet om de wereld te veroordelen, maar dat de wereld door Hem zou worden *genezen*'. De meest gebruikte vertaling voor dit woord is 'gered'. Wanneer God ons redt, redt Hij ons helemaal. Voor een christen is het heil er niet alleen voor de ziel, maar ook voor het geheel van lichaam, ziel en geest.

Wij geloven dat deze eenheid slechts gevonden kan worden in relatie met God en slechts mogelijk is als gave van God en niet door onze eigen inspanningen of eigen verantwoordelijkheid, hoewel die wel belangrijk zijn. Jezus is Degene die ons met God verzoent door Zijn dood en overwinning. Pasen is de bron van deze eenheid.

Het woord dat hiervoor in de Bijbel wordt gebruikt is het woord *shalom*. Het wordt gewoonlijk vertaald met vrede. Eigenlijk betekent het heelheid. Een heelheid die diep in ons geworteld is, harmonie met onze medemens en met God. Als we tijdens het heilig avondmaal met elkaar in deze vrede delen, bidden we om deze vrede voor elkaar.

De schuldbelijdenis ontstond in de beginperiode van de kerk als een middel om het verzoenende en vergevende werk van Jezus voort te zetten. Als iemand na gedoopt te zijn in zonde was gevallen, was er de gelegenheid die te belijden en vergeving te ontvangen.

Dit staat bekend als schuldbelijdenis (biechten), maar eigenlijk is het een *verzoening*. Het is er op gericht de eenheid en harmonie te herstellen. Er wordt in de kerken op verschillende manieren mee omgegaan. Hoe dan ook, in alle kerken is het mogelijk om, nadat je lid geworden bent, je met God te verzoenen, het met Hem goed te maken.

Het doen van schuldbelijdenis aan God binnen een gemeente (dat kan zijn in de samenkomst, maar ook voor een enkele ambtsdrager) is niet de enige manier die God gebruikt om ons te vergeven. Je kunt ook persoonlijk in stilte voor God zonden belijden en vergeving aanvaarden, maar de schuldbelijdenis tegenover een ambtsdrager, een broeder of zuster is een hulpmiddel dat God geeft om de zekerheid van de vergeving des te sterker te maken. Dat geldt zeker wanneer onze zonden ook anderen hebben geraakt en gewond.

Hoe je schuldbelijdenis kunt doen

Het draait om de volgende twee punten:

1. Gods genade - wat Hij wil geven.
2. Onze nood - wat wij nodig hebben.

Jezus' eerste woorden in het Evangelie van Marcus zijn de volgende: 'Bekeer u en geloof het goede nieuws!' (Marcus 1:15)

Het goede nieuws is dat we met God verzoend kunnen worden. Dit is Gods genade die gratis gegeven wordt door de dood en de opstanding van Jezus - de genade van Pasen.

Bekering is de manier waarop we dit goede nieuws ontvangen.

Het betekent niet alleen maar dat je 'sorry' zegt. De letterlijke betekenis is: zich omkeren. Het geeft aan dat we ons hele leven op Christus richten.

Bekering en vergeving zijn in het Evangelie geen bijkomstigheden die je wel of niet weg kunt laten. Zij zijn het Evangelie. Zij zijn het hart van Pasen. Jezus die ons met God verzoent.

Onderzoek van het geweten

Het eerste deel van de schuldbelijdenis is het onderzoek van het geweten. Als het goed is, zal een christen hiermee bekend zijn. Het gebedsleven kent immers regelmatige momenten van bezinning op wie we zijn en hoe het staat met onze verhouding met God.

Door de kerken wordt op verschillende manieren hiermee omgegaan. De leider van je groep kan daar meer over vertellen. Er wordt tijdens deze bijeenkomst een extra handout uitgedeeld over het onderzoek van het geweten.

DE VERLAMDE

Lees de geschiedenis over Jezus die de verlamde man genas in Marcus 2:1-12. Vertel dan aan elkaar wat je in dit gedeelte is opgevallen over de verzoening en de genezing. Hoewel de man kennelijk verlamd is, vergeeft Jezus hem het eerst zijn zonden. De zonde is niet de oorzaak van de verlamming en we moeten altijd vermijden maar enigszins te suggereren dat dit het christelijke standpunt zou zijn. Jezus' zorg gaat uit naar wat de man het meeste nodig heeft.

Jezus vergeeft zijn zonde en geneest vervolgens zijn benen. Hij is bewogen met het lichaam van deze man en met zijn geest en ziet dit als een geheel.

DE GAVE VAN DE GENEZING

Veel ambtsdragers kunnen je vertellen dat mensen die schuldbelijdenis doen vaak hun pijn belijden. Maar pijn is niet hetzelfde als zonde!

Heil en genezing hebben wel met pijn te maken. Het heil raakt de eenheid van lichaam en geest en ook van de ziel. Morris Maddocks noemt de genezing die in de kerk een plaats heeft: 'Jezus Christus die je ontmoet op het punt van je diepste nood.'

- Soms komt dit tot uitdrukking in lichamelijke genezing. De Bijbel staat vol van voorbeelden.
- Soms kan dit een genezing van de geest betekenen – pijnlijke herinneringen, angst of bezorgdheid.
- Soms kan het kracht zijn om pijn te dragen. Jezus zegt aan het kruis: 'Vader, in Uw hand beveel Ik Mijn geest'.
- Soms geeft God geen genezing, maar Hij geeft wel altijd Zichzelf. Tegen Paulus, die bad om genezing, zei Hij: 'Mijn genade is genoeg voor je'.

Jezus zegt aan het kruis: 'Vader, in Uw hand beveel ik mijn geest' (Lucas 23:46). In het sacrament van de genezing plaatsen we onszelf in de handen van de Vader. Hij weet wat het best voor ons is. Hij wil ons lichamenlijk en geestelijk welzijn.

Christus als de Genezer

De genezingen die Jezus op aarde deed worden in de kerk onder andere door de dienst van de genezing voortgezet. We weten niet precies hoe Christus' genezende arbeid zichtbaar wordt, maar we zullen het ervaren op het moment van onze diepste nood.

Er is een andere handout die precies uitlegt wat er gebeurt als men de dienst der genezing toepast. Zoals eerder gezegd, gaan de kerken op verschillende manieren om met dit werk van Jezus.

NAAR JEZUS GAAN

Jezus wil ons lichamenlijk en geestelijk welzijn. Wat ziet Jezus het eerst als Hij naar ons kijkt? Wat zijn onze grootste zorgen en noden? Wat hebben wij nodig voor ons lichamenlijk en geestelijk welzijn? Komen onze behoeften overeen met wat Hij ons wil geven?

LEG DE VERBINDING

Geef deze week het onderzoek van het geweten een plaats in je gebedsleven. Probeer het ook daarna vol te houden. Ga bij jezelf na of, als je tot God wilt gaan, het nodig is openlijk schuld te belijden of te vragen om de dienst der genezing.

De dienst van de genezing in de kerk

In sommige gemeenten zijn er kerkdiensten waarin de dienst van de genezing centraal staat. Er wordt met de aanwezige zieken persoonlijk gebeden, meestal onder handoplegging. Tevens kan zalving plaatsvinden. Het element van de schuldbelijdenis komt hier alleen in algemene zin naar voren.

De onderstaande liturgie kan in zo'n dienst gevolgd worden, en ook wel bij mensen thuis, waardoor het een wat persoonlijker kleur kan krijgen.

Vorbereiding: Stil gebed.

Bemoediging en groet.

Aanvangstekst: Ik, de Here, ben uw heelmester (Exodus 15:26).

Lied, bijvoorbeeld Psalm 62 of nr. 12 uit de Evangelische Liedbundel.

Gebed om de Heilige Geest.

Schriftlezing.

Overdenking, met het oog op de dienst der genezing.

Lied, bijvoorbeeld gezang 170: 1 en 2 uit het Liedboek voor de Kerken.

Ruimte voor schuldbelijdenis, voor het belijden van zonden die het leven verzieken. In een kerkdienst kan die ruimte de tijd zijn van het stil gebed, ingeleid door de voorganger. In een samenkomst thuis kunnen deze gebeden hardop uitgesproken worden, waarna de voorganger Gods vergeving toezegt met een woord uit de Bijbel, bijvoorbeeld Psalm 103:1-2 of Matteüs 9:2.

Lied.

Dienst der gebeden en de zalving.

De voorganger kan dit inleiden met de volgende woorden:

‘Onze Here Jezus Christus ging rond, predikend en genezend. Hij heeft Zijn discipelen bevolen om zieken de handen op te leggen, zodat zij genezen zouden worden. In navolging van Zijn voorbeeld en in gehoorzaamheid aan Zijn gebod leggen wij NN de handen op, in het gebed dat de Here hem genezing en vrede zal geven, overeenkomstig Zijn liefdevolle wil.

Jakobus schrijft: ‘Is iemand van u ziek? Laat hij dan de oudsten der gemeente tot zich roepen, opdat zij over hem een gebed uitspreken en hem met olie zalven in de naam des Heren. En het gelovig gebed zal de lijder gezond maken, en de Here zal hem oprichten, en als hij zonden heeft begaan zal hem vergeving geschonken worden.’ Daarom zullen wij NN zalven met olie in het gebed dat de Here hem / haar genezing, herstel en vergeving zal schenken, overeenkomstig Zijn wil.’

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

4^e bijeenkomst
Vergeving en genezing

Extra handout

Voorbeden

Hierna leggen degenen die dienst doen, de zieke(n) de handen op met de volgende woorden:

‘In de naam van de Here Jezus Christus, die zieken de handen oplegde zodat zij genezen werden, leg ik u, NN, de handen op. Moge de almachtige God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest u heel maken naar lichaam, ziel en geest, u licht en vrede geven en u bewaren tot het eeuwige leven.’

Bij de zalving zegt de voorganger:

NN, ik zalf u met olie in de naam van de Here Jezus Christus. Moge onze hemelse Vader u de innerlijke zalving van de Heilige Geest geven, de Geest van kracht en vreugde en vrede.

Hierna kan eventueel een avondmaalsviering volgen.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

4^e bijeenkomst
Vergeving en genezing

Extra handout

Een onderzoek van het geweten aan de hand van de zaligsprekingen

Zalig de armen van geest

Erken ik dat de wereld van God is – en niet van mij? Dank ik daar elke week voor? Draait de wereld alleen om mij? Bid ik?

Zalig die treuren

Erken ik dat iedereen net zo kwetsbaar is als ik en dus ook behoefte heeft aan hulp en bemoediging? Heb ik een antenne voor de noden van anderen? Ben ik mij er van bewust dat ik met mijn woorden en daden dingen kan maken en breken? Heb ik oog voor de tegenspoed van anderen en ben ik op hen betrokken?

Zalig de zachtmoedigen

Erken ik dat elk mens door God geschapen is en dat iedereen in gelijke mate in Zijn liefde mag delen? Blijkt uit mijn gedrag dat ik mij dat realiseer? Kan ik niet tegen kritiek? Ben ik niet ongeduldig tegen degenen die zwak zijn en waarschijnlijk toch niet tegen mij ingaan?

Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid

Erken ik dat het goede van de schepping voor iedereen bedoeld is en dat iedereen daar van mag genieten? Doe ik anderen niets tekort of spreek ik geen kwaad van hen? Wil ik gerechtigheid in deze wereld? Ben ik lui?

Zalig de barmhartigen

Erken ik dat ik zelf ook barmhartigheid nodig heb? Zie ik wel eens goedheid bij anderen? Veroordeel ik iemand snel? Ben ik dankbaar voor de vergeving die ik van anderen krijg? Gebruik ik op de juiste wijze mijn tijd, talenten en geld?

Zalig de reinen van hart

Erken ik dat het hart pas rust vindt als het op God gericht is? Gebruik ik anderen om er zelf beter van te worden? Misbruik ik het geschenk van de seks om mijn eigen ego te bevredigen? En hoe zit het met mijn geld?

Zalig de vredestichters

Erken ik dat God, toen Hij mij als Zijn kind heeft aangenomen, mij mijn waardigheid gegeven heeft? Is dat de enige bron van vrede en rust in mijn leven? Schep ik er genoeg in om anderen het moeilijk te maken? Moet mijn omgeving zich altijd naar mij schikken? Ben ik een vredestichter?

Zalig de vervolgd en om der gerechtigheid wil

Erken ik dat als ik lijd ik dat in gemeenschap met Christus doe? Ben ik bereid om voor mijn geloof uit te komen? Ben ik bereid offers te brengen die nodig zijn om mijn geloof in te zetten? Ervaar ik ooit pijn als ik zonde heb gedaan en ik de schade probeer te herstellen?

Gij zijt het zout der aarde

Erken ik dat het mijn plicht is om Christus aan de wereld bekend te maken en Zijn aanwezigheid overal te laten zien?

Gij zijt het licht der wereld

Erken ik dat het mijn verantwoordelijkheid is om deel te nemen aan het kerkelijk leven en aan het zendings- en evangelisatiewerk dat door de kerk gedaan wordt?

Meent niet dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen.

Erken ik dat de liefde de vervulling van de wet is?

Een aanvullende mogelijkheid voor zelfonderzoek, bijvoorbeeld in de week voorafgaand aan een avondmaalsviering in je gemeente, is dat je gebruik maakt van de 'testvragen' uit het klassieke avondmaalsformulier:

1. Onderzoek je zonde en bedenk hoe God denkt over zonde. Zonde brengt verwijdering tussen ons en God. Zonde raakt God diep in Zijn hart. Kijk naar het kruis en bedenk wat dit zegt over jezelf en over God.
2. Onderzoek je hart en ga na of je Gods vaste belofte gelooft, dat Hij je zonden vergeven wil om wat Jezus Christus heeft gedaan.
3. Onderzoek je leven: ben je van harte bereid om met je hele leven dankbaarheid te tonen voor God en oprecht voor Hem te wandelen? Wil je in liefde en vrede met je naaste leven?

Schuldbelijdenis en vergeving

Wanneer iemand de band met de gemeente heeft verbroken en opnieuw opgenomen wil worden, zullen veel kerken het daarvoor bestemde klassieke formulier gebruiken. De liturgie hieronder is iets algemener en bedoeld voor mensen die 'schoon schip' willen maken in het midden van de gemeente of bij een besloten samenkomst. De onderstaande liturgie kan dus gebruikt worden in verschillende situaties.

Mogelijke literatuur hierbij: J. Kronenburg, 'Het ritueel van vergeving en verzoening in de Reformatie', uit: *Gebroken Bestaan*, Baarn 1998.

ONTVANGST

De ambtsdrager verwelkomt degene die schuld wil belijden en zij bereiden zich samen voor op de dienst van vergeving. De ambtsdrager zegt deze of andere passende woorden.

Genade, barmhartigheid en vrede zij u. Moge de Heilige Geest uw hart verlichten en u de moed geven uw zonden te belijden, zodat u de genade van God mag kennen.

WOORD VAN GOD

De ambtsdrager leest de volgende of een andere geschikte tekst uit de Bijbel.

1 Johannes 1:6-7, 9

DE SCHULDBELIJDENIS

Het gemeentelid belijdt zijn / haar zonden in zijn / haar eigen woorden, hetzij met behulp van de hierna volgende formule, hetzij zonder een specifieke vormgeving.

Ik belijd aan de almachtige God en aan Zijn hele gemeente, dat ik gezondigd heb door mijn eigen schuld, in mijn gedachten, woorden en daden en in wat ik heb nagelaten te doen en wel in het bijzonder...

Dit zijn de zonden die ik mij herinner; voor deze zonden en voor alle andere vraag ik Gods vergeving.

ADVIES

De ambtsdrager kan hier advies geven als dat gevraagd wordt of nodig geacht wordt. Een gebed of een bepaalde handeling zou kunnen worden geadviseerd als een teken van berouw.

BEROUW EN VERGEVING

Het gemeentelid moet aangemoedigd worden om zijn / haar berouw en verdriet te vermelden in zijn / haar eigen woorden, of eventueel met behulp van de volgende woorden:

Almachtige God, hemelse Vader, ik heb werkelijk berouw van al mijn zonden. Vergeef mij alles wat is gebeurd en geef dat ik U mag dienen in een nieuw leven, tot de eer van Uw Naam, door Jezus Christus onze Here.

of

Here Jezus Christus, Zoon van God, heb medelijden met mij, een zondaar

De ambtsdrager kan nu het gemeentelid de handen opleggen. Hij kondigt Gods vergeving af met behulp van deze of andere passende woorden.

God de Vader van alle barmhartigheid, vergeeft door Zijn Zoon Jezus Christus allen die werkelijk berouw hebben en in Hem geloven. Door de dienst van de vergeving die Christus Zijn kerk heeft toevertrouwd en in de kracht van de Geest, verklaar ik dat uw zonden vergeven zijn, in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

4^e bijeenkomst
Vergeving en genezing

Extra handout

Hoe kun je jezelf voorbereiden om schuldbelijdenis te doen?

- 1 Bid om de leiding van de Heilige Geest. Schuldbelijdenis gaat over zowel het laten zien wat goed is als het erkennen en belijden wat fout is. Vraag aan God of Hij je wil laten zien wie je echt bent en wie je zou moeten zijn.
- 2 Onderzoek zorgvuldig je geweten. Sommige zonden zullen je gemakkelijk te binnen schieten. Vaak liggen de gevaarlijkste zonden dieper verborgen.
- 3 Maak een lijstje met onderwerpen die je voor God wilt brengen.
- 4 Maak een afspraak met je dominee of ouderling.
- 5 Als je nog niet eerder over je zonden gesproken hebt, leg dan uit waar je mee zit, voor de schuldbelijdenis begint. Vraag om uitleg over de gang van zaken bij de plechtigheid.
- 6 Leg je zonden zo eerlijk mogelijk bij God neer en noem ze bij name. Schroom niet je boezemzonden te belijden. De zonde staat onze relatie met God in de weg. Bedenk dat de dominee of ouderling net als jij een zondaar is.
- 7 Dank God nadat je Hem je zonden beleden hebt. Er is vreugde in de hemel om de zondaar die zich bekeert. De kern van het Evangelie is de verzoening met de Vader die ook nu door Jezus tot je komt.

De inrichting van de eredienst

DE GEMEENSCHAP ROND GODS WOORD

Deze module wil laten zien dat aanbidding en lofprijzing thuishoren in de samenkomst van de gemeente.

De gemeenschap rondom Gods woord is de gemeenschap van degenen die gedoopt zijn – de kerk die Christus' lichaam is en waarin de Heilige Geest werkt en ons zo in staat stelt en kracht geeft om Gods volk te zijn. Onze viering is de viering van Pasen – het geheim van Pasen. Door de verkondiging van het Woord en de sacramenten kunnen mensen Christus ontmoeten en zo gered worden.

We hebben ons geconcentreerd op de doop en het heilig avondmaal. Daarbij hebben we gekeken naar de aard van het sacrament en naar Pasen als de bron waaruit men put bij de sacramenten.

We hebben ook gekeken naar de dienst van vergeving en genezing. Hoewel deze niet direct bij de eredienst thuis horen, worden ze toch steeds meer gebruikt in speciale bijeenkomsten of in diensten waar speciale aandacht is voor genezing en verzoening.

Andere bijzondere momenten in de kerkdiensten zijn:

Belijdenis van het geloof. Voor degenen die als kind gedoopt is, is dit het antwoord op de doop. Wie als volwassene tot geloof komt, doet belijdenis en wordt dan gedoopt. Bij de belijdenis, een uitgesproken jawoord in de kerkdienst, geeft een volwassene aan Christus in zijn of haar leven te willen navolgen.

Bevestiging van ambtsdragers. De protestantse kerken kennen de ambten van ouderling, diaken en predikant. Er zijn verschillen in de kerken, maar bijna alle kerken kennen een praktijk waarbij zij die leiding geven aan de gemeente daartoe bevestigd worden. Dit is om de eenheid binnen een kerk te bewaren en om de plaatselijke gemeente verbonden te laten blijven met de algemene kerk.

Huwelijk. De kerk heeft niet het alleenrecht op het huwelijk, maar al spoedig en als vanzelfsprekend werd het voor christenen die trouwden de gewoonte Gods zegen te vragen. Het christelijk huwelijk wordt niet alleen voor de wet gesloten, maar ook in de kerk bevestigd.

Bij dit alles en in alle christelijke samenkomsten rondom het Woord is Christus, de Hogepriester van de aanbeddende gemeente, aanwezig. Hij is er om de mens van vandaag Zijn heil aan te bieden.

LITURGIE KOMT TOT LEVEN

De ontmoeting met het geheim van Pasen in de eredienst zet ons aan om in antwoord daarop tot God te komen in dankzegging en lofprijzing. Het woord

'liturgie', dat gewoonlijk gebruikt wordt om de structuur van kerkdiensten aan te geven, betekent eigenlijk 'het werk van de mensen'. De kerkdienst wordt meestal geleid door de predikant. Soms hebben ook andere ambtsdragers of gemeenteleden een inbreng. De gemeenteleden zijn niet passief, want zij zijn betrokken door het luisteren naar de Schrift en de preek, bij de geloofsbelijdenis, de voorbede en in de samenzang.

De taak van de kerkleiding (kerkenraad) is onder andere de kerk te besturen (zorgen dat de kerkelijke organisatie naar behoren functioneert). Daarom is het belangrijk erediensten zo te ontwikkelen en in te richten dat zij echt de weerslag zijn van de inbreng van mensen en laten zien dat wij een gemeenschap zijn die rond Gods Woord samenkomt. Het is nodig dat we ons steeds opnieuw bezinnen op de plaats die de christelijke gemeente in de maatschappij inneemt.

Stel een liturgisch onderdeel samen met het thema 'Ontmoeting met de opgestane Here'. Doe dit aan de hand van de geschiedenis van het lege graf en de verschijning van Jezus aan Maria Magdalena (Johannes 20:1-18) of de geschiedenis van de Emmaüsgangers (Lucas 24:13-35).

Voor alle duidelijkheid: het gaat hier niet om tips voor de preek.

Bedenk ook dat het om een gedeelte gaat van een bijzondere dienst en niet om een stuk dat wordt voorgedragen. Je kunt symbool en sacrament, woord en actie, geluiden en afbeeldingen gebruiken.

Andere vormen van aanbidding en lofprijzing

Er zijn, naast de vormen die in deze module genoemd worden, nog heel wat andere manieren om rond Gods Woord samen te komen

- Het samenkomen rond Gods Woord vindt plaats tijdens de dienst van het Woord op zondag. In een aantal diensten wordt het heilig avondmaal gevierd. De dienst van het Woord is nauw verbonden met het heilig avondmaal, omdat in beide de ontmoeting plaats vindt met de opgestane Here, en wel door het levende Woord.
- Sommige kerken hebben door de week vespers of avondgebeden. Hier is sprake van gebed, stilte en meditatie. Hoewel dit soort diensten geen strenge vorm kent, is ook hier sprake van een ontmoeting met Christus. Het is alsof wij rondom de opgestane Here geschaard staan. En net als bij ontmoetingen tussen mensen die elkaar liefhebben de dierbaarste en intiemste momenten woorden en daden soms overbodig maken, zo is ook het wezen van de stiltemomenten in een gebedsdienst. We verlangen er naar om bij Jezus te zijn.
- Veel kerken beleggen twee keer per jaar kerkdiensten op biddag (tweede woensdag van maart) en dankdag (eerste of tweede woensdag van november). Dat zijn dagen waarop vanouds Gods zegen werd gevraagd over de gewassen die werden ingezaaid in het voorjaar en geoogst in het najaar. Tegenwoordig zijn het meestal diensten waarin veel ruimte is voor gebed rondom het dagelijks werk van mensen.

LEG DE VERBINDING: VOORBEREIDING OP DE KERKDIENTST

- Hoe bereid je je voor op de kerkdienst?
- Welke verschillende stijlen en vormen ben je bij kerkdiensten tegengekomen?
- Welke creatieve bijdrage zou je kunnen verlenen bij de samenkomsten in je gemeente?
- Hoe ziet jouw dagelijks gebedsleven eruit?

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 8
De sacramenten begrijpen

5^e bijeenkomst
De inrichting van de eredienst

Basis handout

Dood en opstanding

GEVOELENS OF GRAFSCHRIFTEN

We hebben allemaal twee dingen gemeen: we zijn allemaal geboren en we zullen allemaal sterven. De dood is een realiteit die ons leven bepaalt. We weten dat we er elk moment mee te maken kunnen krijgen, we weten dat we er eens mee te maken zullen hebben. De dood is een realiteit die ons leven begrenst.

DE DOOD VERMIJDEN

De dood is een groot taboe in onze maatschappij. We doen onze uiterste best dit onderwerp te vermijden, zelfs in de kerk! Liever stellen we ons het leven hier op aarde voor alsof het altijd maar door kan gaan. We zijn zelfs verrast als we geconfronteerd worden met de dood. Reclameboodschappen op het terrein van gezonde levensstijl wekken de indruk dat, als je maar genoeg lichaamsbeweging hebt, er gezonde eetgewoonten op na houdt en de laatste cosmeticaproducten gebruikt, de dood zo lang mogelijk uitgesteld kan worden. Als dit alles niet helpt kan er altijd nog gegrepen worden naar het middel van de plastische chirurgie die de ouderdomseffecten teniet doet. In Amerika zijn er meer en meer bedrijven die je lichaam na overlijden in bevroren toestand bewaren tot de dag dat de wetenschap in staat zal zijn je weer nieuw leven in te blazen of je in een nieuw lichaam naar keuze te klonen! Het enige wat men te bieden heeft is de hoop op een langer leven.

Het christelijk geloof spreekt op een heel andere manier over het leven:

- Het gaat over de kwaliteit van het leven, niet over de lengte.
- Het gaat over het leven met God.

We vinden deze kenmerken weerspiegeld in het leven en dood van Jezus Christus.

DE DOOD VAN JEZUS – DE DOOD VOOR OGEN

In de christelijke kunst gaan de opvallendste en meest indringende afbeeldingen van Jezus over datgene wat het meest bepalend is in het leven: geboorte en sterven;

- Jezus bij Zijn geboorte, in de armen van Zijn moeder;
- Jezus bij Zijn sterven.

In deze afbeeldingen zien wij weergegeven dat God in Jezus Christus met de mensen op aarde de volheid van het leven heeft gedeeld, en daarmee ook de angst voor de dood.

Mijn hoop – de dood overwonnen

De christelijke hoop bestaat hierin dat, omdat God heeft gedeeld in onze dood, wij kunnen *delen in Zijn leven*.

God laat in het lijden en sterven aan het kruis zien dat Hij volkomen deelt in het lijden van deze wereld. Als we echter niet verder kijken, geeft ons dit misschien wel troost, maar geen hoop. In de Opstanding – Christus' overwinning op de dood – kunnen we het doel en de richting zien van het menselijk leven. De dood is niet meer de slagboom aan het eind van de weg, maar de doorgang naar een nieuwe bestemming.

Voor christenen is het leven een reis. De reis begint op het moment dat de bevruchting plaatsvindt (zelfs in de moederschoot worden we gekend en bemind – Psalm 139:16); de richting en het doel worden bepaald door het geloof. Het eeuwige leven is niet iets dat begint als we sterven, het is een geschenk van God door het geloof in Christus.

Zonder God zijn we verloren. Ons leven lijkt dan geen richting te hebben. Zelfs al zou het leven betekenis hebben, dan zou de dood er toch een eind aan maken.

Met God gaat ons leven over een weg die leidt naar de hemel. Bij onze doop worden we één met de dood en de opstanding van Jezus. ('Indien wij met Hem sterven, zo zullen wij met Hem leven'(2 Timoteüs 2:11).

Of weet gij niet, dat wij allen, die in Christus Jezus gedoopt zijn, in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen. Want indien wij samengegroeid zijn met hetgeen gelijk is aan Zijn dood, zullen wij het ook zijn met hetgeen gelijk is aan Zijn opstanding; dit weten wij immers, dat onze oude mens mede gekruisigd is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer slaven der zonde zouden zijn; want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.

Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven, daar wij weten, dat Christus, nu Hij uit de doden is opgewekt, niet meer sterft: de dood voert geen heerschappij meer over Hem. Want wat Zijn dood betreft, is Hij voor de zonde eens voor altijd gestorven; wat Zijn leven betreft, leeft Hij voor God.

Romeinen 6:3-11

HET CHRISTELIJK DENKEN OVER DE DOOD

Hoe moet het christelijk geloof de dood benaderen? Bespreek in groepjes de volgende vragen.

- 1 Hoe moet een christen met de dood omgaan?
- 2 Wat wil men zeggen met de uitdrukking 'Hij / zij is goed heengegaan'?

ZICH OPMAKEN OM GOD TE ONTMOETEN

Thomas à Kempis mediteert in zijn beroemde geschrift *De navolging van Christus* over de dood:

'U moet u in al uw werken en gedachten zó gedragen, alsof u vandaag sterven moest.

Als u een goed geweten had, zou u niet erg bang zijn voor de dood. Het zou daarom beter zijn weg te lopen voor de zonden, dan voor de dood te vluchten. Als u nu niet klaar bent om te sterven, hoe kunt u er dan morgen wel klaar voor zijn? De dag van morgen is onzeker; en hoe weet u of het voor u wel morgen zal worden? Wat heeft het voor zin wanneer we lang leven, als wij geen betere mensen worden?

Ach! Een lang leven maakt ons niet altijd betere mensen, maar vaak wel tot mensen die meer op hun geweten hebben! Ach! Hadden wij op deze wereld maar één dag echt goed geleefd! Velen weten precies wanneer ze bekeerd zijn, maar betere mensen zijn ze sindsdien nauwelijks geworden. Als u bang bent om te sterven, bedenk dan dat het misschien nog gevaarlijker is langer te leven. Als u ooit een mens hebt zien sterven, bedenk dan dat u ook dezelfde weg zult gaan. Als de morgen aanbreekt, houd er dan rekening mee dat u niet tot de avond zult leven. En is de avond gevallen, wees er dan niet zeker van dat u de ochtend haalt. Wees altijd bereid om te sterven, en leef zó, dat de dood u nooit onvoorbereid zal vinden. Veel mensen sterven plotseling en onverwacht. Want de Zoon des mensen zal komen, op het tijdstip dat wij er het minst aan zullen denken. Als dat moment gekomen is, dan zult u heel anders kijken naar het leven dat achter u ligt. U zult heel verdrietig zijn, omdat u zo traag en zo onoplettend bent geweest. En wat zult u gelukkig en verstandig zijn, wanneer u nu zo probeert te zijn in het leven, zoals u wilt zijn op de dag van uw dood.'

Hiermee wordt erkend dat we op reis zijn, terwijl we aangespoord worden om elke dag ten volle te benutten (alsof het de laatste zou zijn), ons te richten op de kwaliteit van het leven en te leven bij de dag.

LEG DE VERBINDING

Denk deze week goed na over ‘in de dagelijkse levenswandel even zorgvuldig zijn als op de dag van het overlijden’. Denk ook na over je eigen begrafenis. Het is verbaazingwekkend hoeveel christenen zich niet met hun begrafenisdienst bemoeien. Welke liederen zou jij graag gezongen willen hebben? Welke schriftlezingen zou je kiezen?

In deze tijd komen veel rituelen, die vroeger een plaats hadden bij het overlijden, niet meer voor. Deze rituelen maakten niet alleen de hoop binnen het christelijk geloof op leven na de dood zichtbaar, zij hielpen ook het verlies van de dierbaren te verwerken en daarmee de realiteit van de dood onder ogen te zien. Door over onze dood te spreken en aan te geven wat we willen als we sterven, laten we zien dat we anders met de dood willen omgaan dan de wereld. Wat onbespreekbaar was moet weer bespreekbaar worden.

Onderweg 2
Groeien als christen

Module 9
Leven, dood en de christelijke hoop

1^e bijeenkomst
Dood en opstanding

Basis handout

Oordeel en eeuwig leven

GOD ONTMOETEN

Bespreek met degene die naast je zit wat jij denkt wat er zal gebeuren als je God ontmoet.

GEDACHTEN OVER HET OORDEEL

Lees dit gedeelte uit het Evangelie van Johannes:

‘Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe. Want God heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde. Wie in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; wie niet gelooft, is reeds veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de naam van de eniggeboren Zoon van God. Dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is en de mensen de duisternis liever hebben gehad dan het licht, want hun werken waren boos.

Johannes 3:16-19

Is het beeld dat hier over het oordeel geschetst wordt anders dan het beeld dat we meestal hebben?

Het christelijk geloof leert ons dat het oordeel niet iets is dat pas plaatsvindt als we sterven.

Er komt geen weegschaal aan te pas. Ook hoeven we bij God geen krediet op te bouwen. Door Christus is het oordeel al in de wereld gekomen. Het christelijk geloof leert dat we in Christus zijn vrijgesproken. Als God ons had geoordeeld zouden we allemaal tekort zijn geschoten, maar Hij is tot ons gekomen als Verlosser en niet als Rechter.

Sommigen kiezen nog steeds voor de duisternis. Ondanks het aanbod van het eeuwige leven kiezen ze voor de eeuwige dood. Dit is wat we bedoelen met de hel. Dan kiezen wij ervoor gescheiden van God te zijn.

Stel jezelf de volgende vraag:

- Als ik al van mijn schuld ben vrijgesproken, hoe moet ik dan de dood benaderen en hoe moet ik dan nu leven?

De Bijbel spreekt toch ook van een soort oordeel na de dood. Is dit iets ‘extra’s’ waarvoor we moeten vrezen?

De Catechismus van Heidelberg (zondag 19, vr. 52) zegt het zo:

‘Christus zal terugkomen om recht te spreken over de levenden en de doden. Wat voor troost krijg je daardoor?

Christus, die vroeger in mijn plaats door God geoordeeld en gestraft is en zo het oordeel van mij weggenomen heeft, is **dezelfde** die als Rechter zal terugkomen om te oordelen de levenden en de doden. Dan zal Hij al Zijn vijanden die ook mijn vijanden zijn voor altijd veroordelen maar mij en alle gelovigen zal Hij tot zich nemen in de hemelse blijdschap. Omdat ik dat weet kan ik nu verdriet en vervolging vol vertrouwen doorstaan.’

De Rechter is de Redder, daarom hoeft het laatste oordeel ons niet meer bang te maken.

Door Zijn dood en opstanding heeft Jezus de dood overwonnen.

De beste manier om ons op de dood voor te bereiden, is door nu al het hemelse leven van gemeenschap met God te leven. Dan hebben we niets te vrezen.

BEELDEN VAN HET EEUWIGE LEVEN

Later in het Evangelie van Johannes beschrijft Jezus het eeuwige leven als volgt:

‘En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die U gezonden hebt.’
(Johannes17:3)

Hieruit blijkt dat het eeuwige leven van christenen al begonnen is. Vandaar dat we ons de vraag stellen hoe we het eeuwige leven ervaren.

God leeft niet in tijd en ruimte. Daarom spreken wij over het *eeuwige* leven en niet over het eeuwig durende leven. Wij beschrijven daarmee eerder een *kwaliteit* van het leven dan een *kwantiteit*. Ons eigen leven is zo onlosmakelijk aan tijd gebonden dat we ons geen leven zonder tijd kunnen voorstellen.

Als we in ons leven verrukking, vrede of geluk ervaren, dan zien we iets van het eeuwige leven.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN

In de kerk houden we de herinnering levend aan die mannen en vrouwen die ons voor zijn gegaan in het geloof en die nu bij God in de hemel zijn. Dit zijn de mensen die in hun leven op aarde iets van de hemel weer spiegeld hebben.

God roept ieder van ons op om een heilig leven te leiden en ons daarbij te realiseren dat het eeuwige leven nu al begint.

EEN VISIOEN VAN DE HEMEL

Lees Openbaring 21:1-14, 22-27. Het visioen van Johannes beschrijft de hemel als een nieuwe en heilige stad die neerdaalt uit de hemel.

LEG DE VERBINDING

Wie inspireert jou tot een heilig leven? Verdiep je in het leven van een bijzonder inspirerende christen. Dat kan je opa of oma zijn, het kan iemand zijn die je altijd al heeft geïnteresseerd, misschien iemand die in je kerkelijke gemeente een bijzondere plaats heeft ingenomen, of één van de zogenoemde 'levende heiligen': mensen die in onze tijd leven of leefden en van wie het leven van heiligheid getuigt.

Paulus spreekt in bijna al zijn brieven Gods volk aan als 'de heiligen'. Hoe kunnen wij in de komende week aan deze roeping gestalte geven?

Tot slot willen we je vragen de volgende bijeenkomst een voorwerp mee te nemen dat je doet denken aan het eeuwige leven met God. Aan het begin van de volgende bijeenkomst kun je dan aan elkaar vertellen waarom je dat gekozen hebt.

De komst van Christus

NOG EEN KEER HET EEUWIGE LEVEN

Laat aan elkaar zien wat je hebt meegebracht. Vertel aan elkaar waarom het je doet denken aan het eeuwige leven.

Maranatha

Dit woord komt uit het Aramees en het werd door de eerste gemeenten gebruikt in het gebed. Het is het laatste woord in de Bijbel en het betekent 'Kom, Here Jezus'. Met het woord wordt de hoop uitgesproken dat Jezus weer spoedig zal komen om alles te vervullen.

Vertel aan elkaar wat jullie gedachten zijn over Jezus' wederkomst en over het eind der tijden.

KOM, HERE JEZUS

Op het eerste gezicht lijkt de Bijbel wat onduidelijk over hoe we de tweede komst van Christus moeten zien. Aan de ene kant lijkt het of het elk moment kan gebeuren. Aan de andere kant zijn we onwetend over het tijdstip en hoe het precies zal gaan. Net als wij vroegen de schrijvers van het Nieuwe Testament zich al af wat Jezus bedoelde als Hij in Zijn onderwijs over deze dingen sprak. Er zijn altijd al mensen geweest, vooral mensen die zich in hun godsdienstigheid van de wereld wilden afzonderen, die speculeren over het tijdstip van het eind der tijden. Jezus was heel anders. Hij wilde ten volle in het leven staan.

De algemene boodschap van het Nieuwe Testament is duidelijk. (Dit hebben we besproken in de voorafgaande twee bijeenkomsten.) In Jezus is al datgene dat we verwachten bij het eind der tijden en na de dood – het oordeel, de hemel, de hel, de opstanding, het eeuwige leven – nu al tot ons gekomen.

Eens zal er een eind aan de tijd komen (hoewel we niet weten wanneer), maar door het leven met Jezus kan het einde van het oude leven – de uiteindelijke overwinning van de liefde – nu al, tijdens ons leven, ervaren worden. Het christendom heeft daarom niets te maken met het geloven in luchtkastelen. We houden ons bezig met de dingen van nu.

Steeds opnieuw moet het evenwicht gevonden worden tussen 'wat er al is' en 'wat nog moet komen'. Het Koninkrijk van God is al aanwezig, maar omdat er nog veel mensen zijn die God niet kennen, en omdat niemand van ons al volmaakt is in het geloof (daarom zijn we nog steeds op de weg van het geloof!) kunnen we niet anders dan bidden 'Kom Here Jezus'. Onze reis en die van de hele schepping is nog niet ten einde.

Bijbelstudie

Bestudeer samen Jezus' woorden over Zijn wederkomst in Mattëus 24:36-51.

Wat Jezus ons duidelijk wil maken is dit:

- Wat zal er gebeuren?
- Wanneer zal het gebeuren?
- Hoe moeten we leven in het licht van Zijn wederkomst?

Wat bidden we als we zeggen: 'Kom, Here Jezus'?

DE ALPHA EN DE OMEGA

We eindigen waar we begonnen. Wat gebeurt er na de dood?

We hebben met elkaar gesproken over wat wij al van het eeuwige leven ontdekt hebben in ons eigen leven. We hebben gezien dat het eeuwige leven nu al gekomen is. Maar we weten echter nog niet precies hoe het leven met God zal zijn. Wat dit betreft moeten we nog wachten.

De Bijbel besluit met het verlangen naar God en het onderwijs van de kerk is altijd al geweest: in het begin was God er, aan het eind zal God er ook zijn. Als we denken aan onze eigen dood, moeten we steeds weer bedenken dat het leven een geschenk is waar we blij mee mogen zijn, en niet een probleem dat opgelost moet worden.

'Zie, Ik kom spoedig en Mijn loon is bij Mij om een ieder te vergelden, naardat zijn werk is. Ik ben de Alpha en de Oméga, de Eerste en de Laatste, het Begin en het Einde'.

Openbaring 22:12-17

LEG DE VERBINDING

Hoe kunnen de dingen die in deze module aan de orde zijn gekomen, in het dagelijks leven een plaats krijgen?

- Elke dag beleven als of het de laatste is.
- Leven met de zekerheid dat in Jezus het einde al gekomen is.
- Bidden voor en je voorbereiden op een vredig sterven.
- Bidden en tot God gaan samen met de gemeenschap der heiligen.
- Nu al heilig leven.

EMMAÜS

HANDOUTS

De weg van het geloof

Onderweg 2 Groeien als christen

Stephen Cottrell, Steve Croft,
John Finney, Felicity Lawson en Robert Warren